جمهوری اسلامی ایران

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

برنامه آموزشی دورهٔ کارشناسی پیوسته
رشته بهداشت عمومی

(مشخصات کلی، برنامه، سرفصل دروس و نحوه ارزشیابی)

مصوب چهل و دومین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

مورخ ۱۳۸۹/۳/۹

بسمه تعالی

برنامه آموزشی دورهٔ کارشناسی پیوسته رشته بهداشت عمومی

رشته: بهداشت عمومی

دوره: کارشناسی پیوسته

دبیرخانه مربوطه: دبیرخانه شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی

شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی در چهلمین جلسه مورخ ۸۹/۳/۹ بر اساس طرح دورهٔ کارشناسی پیوسته رشته **بهداشت عمومی** که به تأیید دبیرخانه شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی رسیده است، برنامه آموزشی این دوره را در چهار فصل **(مشخصات کلی، برنامه، سرفصل دروس و ارزشیابی برنامه)** بشرح پیوست تصویب کرد و مقرر می دارد:

۱ـ برنامه آموزشی **کارشناسی پیوسته رشته بهداشت عمومی** از تاریخ تصویب برای کلیه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند لازم الاجرا است.

الف- دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی که زیرنظر وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اداره می شوند.

ب- موسساتی که با اجازه رسمی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و براساس قوانین، تأسیس می‌شوند و بنابراین تابع مصوبات شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی می‌باشند.

ج- موسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل می شوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند.

۲ـ از تاریخ ۸۹/۳/۹ کلیه دوره های آموزشی و برنامه های مشابه موسسات در زمینه **کارشناسی پیوسته رشته بهداشت عمومی** در همه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی مذکور در ماده ۱ منسوخ می‌شوند و دانشگاهها و موسسات آموزش عالی یاد شده مطابق مقررات می توانند این دوره را دایر و برنامه جدید را اجرا نمایند.

۳ـ مشخصات کلی، برنامه درسی، سرفصل دروس و ارزشیابی برنامه **دورهٔ کارشناسی پیوسته رشته بهداشت عمومی** در چهار فصل جهت اجرا ابلاغ می شود.

رأی صادره در چهل و دومین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۸۹/۳/۹ در مورد

برنامه آموزشی دورهٔ کارشناسی پیوسته رشته بهداشت عمومی

۱ـ برنامه آموزشی ***دورهٔ کارشناسی پیوسته رشته بهداشت عمومی*** با اکثریت آراء به تصویب رسید.

۲ـ برنامه آموزشی ***دورهٔ کارشناسی پیوسته رشته بهداشت عمومی*** از تاریخ تصویب قابل اجرا است.

مورد تأیید است

دکتر مصطفی رضائیان

دبیر شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی

مورد تأیید است

دکتر سیدامیرمحسن ضیائی

دبیر شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

مورد تایید است

دکتر محمدعلی محققی

معاون آموزشی

رأی صادره در چهل و یکمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۸۹/۳/۹ در مورد برنامه آموزشی ***دورهٔ کارشناسی پیوسته رشته بهداشت عمومی*** صحیح است و به مورد اجرا گذاشته شود.

دکتر مرضیه وحیددستجردی

وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

و رئیس شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

فصل اول

مشخصات کلی برنامه آموزشی دوره

کارشناسی پیوسته رشته بهداشت عمومی

۱ ـ نام و تعریف رشته:

کارشناسی پیوسته رشته بهداشت عمومی Public Health (B.S.)

بهداشت عمومی شاخه ای از علوم بهداشتی است. دانش آموختگان آن در جهت حفاظت، ارتقاء و بازسازی سلامت افراد جامعه فعالیت می کنند. دانش آموختگان این رشته باید مجهز به مجموعه ای از علوم، مهارتها و اعتقاداتی باشند که درجهت حفظ، توسعه و ارتقاء سلامت جامعه تلاش نمایند

۲ ـ تاریخچه:

انسان در گذر زمان با به دست آورن تجارب مختلف در متن تمدنهای گوناگون بشری به تدریج به سوی چگونگی تامین « سلامت» و کنترل بیماریها گرایش پیدا نموده است.

دست آوردهای بشری در دوره انقلاب صنعتی در مواجهه با پیدایش مسائل جدیدی از قبیل: شیوع بیماریها، بروز اپیدمی های مختلف، پیدایش مسائل مربوط به محیط زیست و محیط کار، مهاجرت ها، مسائل جمعیتی و مسائل مربوط به بهداشت روان روز به روز شفاف تر شد و درنهایت به تدریج حیطه « پزشکی پیشگیری » از حیطه پزشکی مبتنی بر درمان استقلال بیشتری یافت. پزشکی پیشگیری در مسیر تکاملی خود با عنوان کلی بهداشت عمومی در حیطه های « کنترل بیماریها» ، « مهندسی اجتماعی» و نهایتاً « بهداشت برای همه » تکامل یافت.

رشته کارشناسی بهداشت عمومی می تواند پایه اصلی تمام رشته های منشعب از بهداشت عمومی مانند آموزش بهداشت، تغذیه، مدیریت بهداشتی، اقتصاد بهداشت و ... تلقی شود.

ستاد انقلاب فرهنگی در جلسه مورخ ۶۱/۱۱/۲۷ براساس طرح تربیت کارشناس بهداشت عمومی که توسط شاخه بهداشت گروه پزشکی ستاد انقلاب فرهنگی تهیه شده و به تائید آن گروه رسیده بود برنامه آموزشی دوره کارشناسی ناپیوسته آن را تصویب کرد. سپس درسال ۱۳۶۲ به تصویب مجلس رسید و به دنبال آن پس از ابلاغ به آموزش عالی پذیرش دانشجو انجام گرفت. آخرین بازنگری مقطع کارشناسی ناپیوسته آن در سال ۱۳۸۴ انجام گرفت.

۳ ـ ارزشهای لحاظ شده: (Values)

ما معتقدیم که برخورداری از « سلامت» حق همه انسانها است. دانش آموختگان این رشته بایستی با بینش « سلامت نگر» ، « جامعه نگر» ، « آینده نگر» و با استفاده از استراتژیها و تکنولوژی مناسب، جلب مشارکت مردم در امور ، همکاریهای بین بخشی و درنظرگرفتن عدالت اجتماعی و اصل برابری انسانها و با درنظرگرفتن اولویتهای ملی و منطقه ای به ارائه خدمات مورد نظر بپردازند. ما اعتقاد داریم که خدمات بهداشتی می تواند به صورت ادغام یافته ارائه شود، لذا دانش آموختگان این رشته بایستی اطلاعات و توانمندیهای لازم را به صورت چندپیشه ای « Multidisciplinary » کسب نمایند.

۴ ـ رسالت(mission):

رسالت رشته کارشناسی پیوسته بهداشت عمومی آموزش و تربیت نیروهای آشنا، معتقد و عامل به مفاهیم، مبانی و راهکارهای تامین، حفظ و ارتقاء سلامت برای جامعه ـ خانواده و فرد است.

۵ ـ چشم انداز رشته (Vision):

فراگیرندگان ضمن تثبیت جایگاه خود در بخش بهداشت و آموزش براساس استانداردهای جهانی امکان جذب در بازار کار و رفع نیاز جامعه را ایجاد نمایند.

۶ـ اهداف کلی (Aims) :

آموزش و تربیت نیروهایی که :

۱) با آگاهی و عملکرد همسو با نیازهای محیط، جامعه، خانواده و فرد و با ارزیابی و ارزشیابی عوامل خطر و مداخله و تغییر در سطح بهداشت محیط، جامعه، خانواده و فرد آشنا باشند.

۲) از چگونگی اثرگذاری عوامل انسانی ، محیطی، اقتصادی و اجتماعی بر چگونگی تامین، حفظ و ارتقاء سلامتی در سطوح مختلف آشنا باشند.

۳) از چگونگی مداخله از طریق نیازسنجی ها، آموزش بهداشت، کنترل اپیدمیها، مراقبت از چگونگی تغذیه و تغییر در شاخصهای سلامتی در سطح سلامت جامعه آگاهی داشته باشند.

۷ـ نقش دانش آموختگان (Role definition):

دانش آموختگان رشته بهداشت عمومی در حرفه آینده خود در جامعه نقشهای زیر را برعهده خواهند داشت:

- نقش آموزشی : آموزش به افراد تحت پوشش
- نقش پژوهشی : کمک به پژوهشهای کاربردی (HSRs) در عرصه های بهداشتی کشور
- نقش مراقبتی : درباره برنامه های مصوب وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در سطح کل جامعه مانند مراقبت از رشد و تکامل کودکان، مراقبت از مادران باردار و ... با عنایت به سطوح سه گانه پیشگیری

۸ـ وظایف حرفه ای دانش آموختگان (Task analysis) :

۱-نقش مراقبتی :

- مراقبت قبل و بعد از زایمان مادران
- مراقبت کودکان در دوران نوزادی، شیرخواری و قبل از مدرسه
- پایش سلامت کودکان مدرسه ای برحسب لزوم
- کمک و نظارت در اجرای برنامه (ARI MANA EPI)، CDD،

۲-نقش اجرائی :

- شرکت در برنامه های بهداشت مدارس
- ارائه خدمات تنظیم خانواده به افراد تحت پوشش
- نظارت بر چگونگی تشکیل و تکمیل پرونده برای خانوارهایی تحت پوشش
- نظارت بر اجرای ارجاع موارد
- کمک به انجام سایر واحدهای مراکز بهداشتی درمانی در موارد ضروری
- انجام وظایف محوله در موارد اضطراری
- بررسی و نظارت بر نیازهای تدارکاتی مراکز ارائه خدمات

۳-نقش پژوهشی :

- کمک به پژوهشهای کاربردی (HSR) در عرصه های بهداشتی کشور
- آموزش پرسشگران طرحهای پژوهشی
- ارائه طرحهای پژوهشی در زمینه HSR
- کمک در مصاحبه های پژوهشی و گردآوری داده های مورد نیاز و تجزیه و تحلیل نتایج

۴-نقش آموزشی :

- آموزش به کلیه افراد تحت پوشش مراکز محل خدمت دانش آموخته (کمک در آموزش بهداشت به کاردانها و بهورزان مامور خدمت در مراکز مورد نظر)
- آموزش به مادران در دوران بارداری ، شیردهی ، یائسگی
- آموزش و مشاوره پیش از ازدواج به افراد تحت پوشش

۹ ـ استراتژی های کلی آموزشی:

- بهره گیری از استراتژیهای آموزش تلفیقی (استفاده از استراتژی استاد محوری یا شاگرد محوری برحسب نیاز).
- بهره گیری از عرصه های عملی و واقعی کار و عرصه های شبیه سازی شده
- استفاده از شیوه های مبتنی بر مساله (Problem Oriented) برحسب مورد و باتاکید بر پیشگیری

۱۰ ـ شرایط و نحوه پذیرش:

پذیرش دانشجو به صورت متمرکز از طریق کنکور سراسری خواهد بود .

۱۱ ـ رشته های مشابه در داخل کشور:

این رشته، رشته مشابهی در داخل کشور ندارد ولی با رشته هایی بهداشت محیط، بهداشت حرفه ای ، اپیدمیولوژی دروس مشترک می تواند داشته باشند.

۱۲ ـ رشته های مشابه در خارج از کشور:

دوره کارشناسی بهداشت عمومی در بسیاری از کشورها وجود دارد.

۱۳ ـ شرائط مورد نیاز برای راه اندازی رشته:

براساس ضوابط شورای گسترش و ارزیابی آموزش پزشکی می باشد.

۱۴ ـ موارد دیگر :

ندارد.

فصل دوم

مشخصات دوره برنامه آموزشی دوره کارشناسی پیوسته

رشته بهداشت عمومی

مشخصات دوره:

نام دوره:

کارشناسی پیوسته رشته بهداشت عمومی Public Health (B.S.)

طول دوره و شکل نظام آموزشی:

- براساس آئین نامه آموزشی دوره های کاردانی، کارشناسی ناپیوسته و کارشناسی پیوسته مصوب شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی میباشد

تعداد کل واحد های درس:

تعداد واحدهای درسی در این دوره ۱۳۰ واحد است که به شرح زیر می‌باشد:

دروس عمومی	۲۲ واحد
دروس پایه واصلی	۳۲ واحد
دروس اختصاصی اجباری (Core)	۶۰واحد
کا رآموزی در عرصه	۱۶واحد
جمع کل	**۱۳۰واحد**

جدول الف ـ دروس عمومی برنامه آموزشی دوره کارشناسی پیوسته رشته بهداشت عمومی

ردیف	نام درس	تعداد واحد	ساعات دروس			پیش نیاز
			نظری	عملی	جمع	
۱	دو درس از دروس مبانی نظری اسلام*	۴	۶۸	-	۶۸	-
۲	یک درس از دروس اخلاق اسلامی*	۲	۳۴	-	۳۴	-
۳	یک درس از دروس انقلاب اسلامی*	۲	۳۴	-	۳۴	-
۴	یک درس از دروس تاریخ و تمدن اسلامی*	۲	۳۴	-	۳۴	-
۵	یک درس از دروس آشنایی با منابع اسلامی*	۲	۳۴	-	۳۴	-
۶	فرهنگ و تمدن اسلام و ایران**	۲	۳۴	-	۳۴	-
۷	ادبیات فارسی	۳	۵۱	-	۵۱	-
۸	زبان انگلیسی عمومی	۳	۵۱	-	۵۱	-
۹	تربیت بدنی (۱)	۱	-	-	۳۴	-
۱۰	تربیت بدنی (۲)	۱	-	۳۴	۳۴	۸
۱۱	جمعیت و تنظیم خانواده	۲	۳۴	۳۴	۳۴	-
	جمع واحد	۲۴		-		

*تذکر : گذراندن این دروس مطابق عناوین دروس عمومی معارف اسلامی مصوب جلسه ۵۴۲ مورخ ۸۳/۴/۲۳ شورای عالی انقلاب فرهنگی (جدول صفحه بعد) است.

**دانشجو ملزم به گذراندن این درس اضافه بر سقف واحدهای دوره می باشد

دروس عمومی معارف اسلامی در پنج گروه و با این عناوین درسی می باشند:

	گرایش	عنوان درس	واحد	ساعت		
				نظری	عملی	جمع
دروس عمومی معارف اسلامی	۱ - مبانی نظری اسلام	اندیشه اسلامی ۱ (مبدأ و معاد)	۲	۳۴	-	۳۴
		اندیشه اسلامی ۲ (نبوت و امامت)	۲	۳۴	-	۳۴
		انسان در اسلام	۲	۳۴	-	۳۴
		حقوق اجتماعی و سیاسی در اسلام	۲	۳۴	-	۳۴
	۲ - اخلاق اسلامی	فلسفه اخلاق (با تکیه برمباحث تربیتی)	۲	۳۴	-	۳۴
		اخلاق اسلامی (مبانی و مفاهیم)	۲	۳۴	-	۳۴
		آیین زندگی (اخلاق کاربردی)	۲	۳۴	-	۳۴
		عرفان عملی اسلام	۲	۳۴	-	۳۴
	۳ - انقلاب اسلامی	انقلاب اسلامی ایران	۲	۳۴	-	۳۴
		آشنایی با قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران	۲	۳۴	-	۳۴
		اندیشه سیاسی امام خمینی (ره)	۲	۳۴	-	۳۴
	۴ - تاریخ و تمدن اسلامی	تاریخ تحلیلی صدر اسلام	۲	۳۴	-	۳۴
		تاریخ امامت	۲	۳۴	-	۳۴
	۵ - آشنایی با منابع اسلامی	تفسیر موضوعی قرآن	۲	۳۴	-	۳۴
		تفسیر موضوعی نهج البلاغه	۲	۳۴	-	۳۴

وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
جمهوری اسلامی ایران
شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

جدول ب: دروس پایه واصلی برنامه آموزشی دوره کارشناسی پیوسته رشته بهداشت عمومی

کد درس	نام درس	تعداد واحد درسی			تعداد ساعات درسی			پیشنیاز یا همزمان
		جمع	نظری	عملی	جمع	نظری	عملی	
۰۱	بیوفیزیک	۲	۲	-	۳۴	۳۴	-	-
۰۲	بیوشیمی	۲	۲	-	۳۴	۳۴	-	-
۰۳	تشریح وفیزیولوژی	۲	۱/۵	۰/۵	۴۳	۲۶	۱۷	-
۰۴	اصول ومبانی جامعه شناسی	۲	۲	-	۳۴	۳۴	-	-
۰۵	آمار حیاتی(۱)	۲	۱	۱	۵۱	۱۷	۳۴	-
۰۶	آمار حیاتی (۲)	۲	۱	۱	۵۱	۱۷	۳۴	۰۵
۰۷	اصول وکلیات اپیدمیو لوژی	۲	۲	-	۳۴	۳۴	-	-
۰۸	اکولوژی انسانی وبهداشت بین الملل	۲	۲	-	۳۴	۳۴	-	-
۰۹	توانبخشی ورفاه اجتماعی	۲	۲	-	۳۴	۳۴	-	-
۱۰	کلیات پزشکی وبهداشت	۲	۲	-	۳۴	۳۴	-	-
۱۱	اصول تغذیه	۲	۲	-	۳۴	۳۴	-	-
۱۲	فارماکولوژی	۱	۱	-	۱۷	۱۷	-	-
۱۳	مصون سازی فعال و انفعالی	۱	۱	-	۱۷	۱۷	-	-
۱۴	اصول وکلیات خدمات بهداشتی	۲	۲	-	۳۴	۳۴	-	-
۱۵	میکروب شناسی ۱(قارچ شناسی وانگل شناسی)	۳	۲	۱	۶۸	۳۴	۳۴	-
۱۶	میکروب شناسی ۲(باکتری شناسی و ویروس شناسی)	۳	۲	۱	۶۸	۳۴	۳۴	-
جمع		۳۲						

ادامه جدول ب: دروس اختصاصی برنامه آموزشی دوره کارشناسی پیوسته رشته بهداشت عمومی

کد درس	نام درس	تعداد واحد درسی			تعداد ساعات درسی			پیشنیاز یا همزمان
		جمع	نظری	عملی	جمع	نظری	عملی	
۱۷	روانشناسی وبهداشت روان	۲	۲	-	۳۴	۳۴	-	-
۱۸	بهداشت دهان ودندان	۲	۱	۱	۵۱	۱۷	۳۴	-
۱۹	اقتصاد بهداشت	۲	۲	-	۳۴	۳۴	-	-
۲۰	بهداشت دانش آموزان ومدارس	۲	۱/۵	۰/۵	۴۳	۲۶	۱۷	-
۲۱	کاربرد کامپیوتر درتجزیه وتحلیلهای داده های بهداشتی	۲	۲	-	۳۴	۳۴	-	-
۲۲	نظامهای سلامتی در ایران وجهان	۲	۲	-	۳۴	۳۴	-	-
۲۳	بهداشت سالمندان	۲	۲	-	۳۴	۳۴	-	-
۲۴	مدیریت ونظارت در مراکز بهداشتی درمانی	۲	۲	-	۳۴	۳۴	-	-
۲۵	تکنولوژی آموزشی	۲	۱	۱	۵۱	۱۷	۳۴	-
۲۶	اپیدمیولوژی بیماریهای شایع در ایران	۲	۲	-	۳۴	۳۴	-	-
۲۷	حشره شناسی پزشکی ومبارزه با ناقلین ،سموم آفت کش وکاربرد آنها	۲	۱	۱	۵۱	۱۷	۳۴	-
۲۸	برنامه های ملی مبارزه با بیماریهای واگیر	۲	۲	-	۳۴	۳۴	-	-
۲۹	بیماریهای شایع کودکان و طرق پیشگیری از آن	۲	۲	-	۳۴	۳۴	-	-
۳۰	برنامه ملی مبارزه با بیماریهای غیرواگیر و اپیدمیولوژی آنها	۲	۲	-	۳۴	۳۴	-	-
۳۱	بهداشت محیط ۱ (آب)	۱	۱	-	۱۷	۱۷	-	-
۳۲	بهداشت محیط ۲ (فاضلاب و زباله)	۱	۱	-	۱۷	۱۷	-	-
۳۳	بهداشت محیط ۳ (مواد غذایی، مسکن، هوا و پرتوها	۱	۱	-	۱۷	۱۷	-	-
۳۴	بهداشت حرفه ای	۲	۲	-	۳۴	۳۴	-	-
۳۵	اصول مدیریت در خدمات بهداشتی	۲	۲	-	۳۴	۳۴	-	-
۳۶	بهداشت روانی و اعتیاد	۲	۲	-	۳۴	۳۴	-	۱۷
۳۷	تغذیه کاربردی	۲	۱/۵	۰/۵	۴۳	۲۶	۱۷	-
۳۸	بهداشت مادران و کودکان	۲	۲	-	۳۴	۳۴	-	-
۳۹	بهداشت باروری	۲	۲	-	۳۴	۳۴	-	۰۳
۴۰	اصول برنامه ریزی بهداشتی	۲	۲	-	۳۴	۳۴	-	۳۵

ادامه جدول ب: دروس اختصاصی برنامه آموزشی دوره کارشناسی پیوسته رشته بهداشت عمومی

کد درس	نام درس	تعداد واحد درسی			تعداد ساعات درسی			پیشنیاز یا همزمان
		جمع	نظری	عملی	جمع	نظری	عملی	
۴۱	آموزش بهداشت وارتباطات	۲	۲	-	۳۴	۳۴	-	-
۴۲	بیماریهای ارثی و مشاوره ژنتیکی	۲	۲	-	۳۴	۳۴	-	-
۴۳	پاتولوژی جغرافیایی ایران(معرفی بیماریهای شایع)	۲	۲	-	۳۴	۳۴	-	-
۴۴	روش تحقیق در علوم بهداشتی	۳	۲	۱	۶۸	۳۴	۳۴	۰۶-۰۷
۴۵	زبان تخصصی	۲	۲	-	۳۴	۳۴	-	زبان عمومی
۴۶	بهداشت مواد غذایی	۲	۲	-	۳۴	۳۴	-	-
۴۷	اقدامات بهداشتی وکمکهای اولیه در شرایط اضطراری	۲	۱	۱	۵۱	۱۷	۳۴	-
	جمع	۶۰						

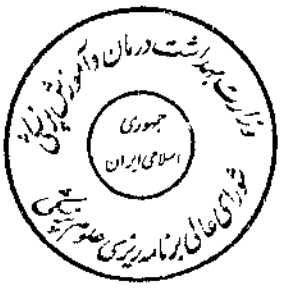

جدول ج: دروس) کارآموزی در عرصه برنامه آ موزشی دوره کارشناسی پیوسته رشته بهداشت عمومی

کد درس	نام درس	تعداد واحد درسی			تعداد ساعات درسی			پیشنیاز یا همنیاز
		جمع	نظری	عملی	جمع	نظری	عملی	
۴۸	کارآموزی در عرصه	۱۶	-	۱۶	۸۱۶	-	۸۱۶	پایان دوره
جمع		۱۶						

فصل سوم

سرفصل دروس دوره کارشناسی پیوسته

رشته بهداشت عمومی

بیو فیزیک **کد درس : ۰۱**

پیشنیاز یا همزمان: ـــــ

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

هدف کلی درس:

آشنایی و درک اصول ساخت و کار موجودات زنده با استفاده از علوم فیزیک ، زیست شناسی و شیمی

شرح درس :

دراین درس دانشجو با علم فیزیک حیاتی و کاربرد بعضی از نیروهای فیزیکی در ساختمان بدن مثلاً پارامترهای اپتیکی چشم، فتوشیمی دیدن، مفاهیم فیزیکی و عملی دیدن و انعکاس نور و واکنشهای مختلف فیزیکی و تغییرات در سرعت عمل واکنشها و اثرات فیزیولوژیکی آن آشنا می شود.

سرفصل درس : (۳۴ ساعت)

آشنایی با علم فیزیک حیاتی – کاربرد بعضی از نیروهای فیزیکی در ساختمان بدن انسان (مکانیکی، اسمزی، الکتریکی، بیوالکتریک ، نیروهای بین مولکولی ، باندهیدروژنی) – ساختمان مولکولهای بزرگ وغشاء سلولی بیوانرژتیک (سه قانون ترمودینامیک · انتروپی – انرژی آزاد – الکترون ترانسپورت) – سرعت عمل در بعضی از واکنشهای سیستم بیولوژیکی (سرعت عمل در واکنشهایی شیمیایی – دیفیوژن و اسمزی – گردش مایعات – هدایت الکتریکی و حرارتی) – اثرات بیولوژیکی – تشعشعات یونیزاسیونی (دوزیمتری – اثرات بیوفیزیکی در رابطه باانعقاد – تغییرات در سرعت عمل واکنشها – اثرات فیزیولوژیکی) – بیوفیزیک عصب و ماهیچه – بیوالکتریک ترانزیتی در عصب – اساس مولکولی انقباض ماهیچه ها – ساختمان ماهیچه – انرژی – مصرفی در رابطه با ATP – کانتراکسیون – برخی از مفاهیم فیزیکی نور – ماهیت موجی نور – نورسنجی – تشکیل تصویر بر روی شبکیه – پارامترهای اپتیکی چشم – فتوشیمی دیدن – مفاهیم فیزیکی و عملی دیدن – انعکاس و انکسار

منابع:

۱– فیزیک پزشکی ، دکتر عباس تکاور، آخرین انتشار

شیوه ارزشیابی دانشجو :

- پرسش و پاسخ در هر جلسه
- آزمون میان ترم
- آزمون پایان ترم

بیوشیمی **کد درس : ۰۲**

پیشنیاز یا همزمان: -

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف: آشنا کردن دانشجو با اصول بیوشیمی

شرح درس :

دراین درس ساختمان و خواص ترکیبات حیاتی بدن و واکنش های بیوشیمیایی اندامهای بدن انسان و مکانیزم های تنظیم کننده آنها معرفی می شوند. بدین ترتیب دانشجویان قادر خواهند بود تا نتایج آزمایش های بیوشیمی را تفسیر نمایند.

سرفصل درس : (۳۴ ساعت)

I = کلیاتی در باره :

قندها – چربیها – اسیدهای آمینه و پروتئین ها – نوکلئوتیدها و اسیدهای نوکلئیک - بیوانرژتیک ها – آنزیمها – ویتامین ها و کوانزیمها .

II متابولیسم :

متابولیسم قندها : با تاکید بر (گلیکولیز – گلیکوژنز گلیکوژنولیز- گلیکونئوژنز) توضیح تغییرات قند خون .

متابولیسم چربیها : (راه بتا اکسیداسیون اسدهای چرب) توضیح مختصر راجع به انواع لیپو پروتئین ها – تری کلیسرید کلسترول در خون .

متابولیسم اسیدهای آمینه و پروتئین ها : توضیح متابولیسم عمومی اسیدهای آمینه با ذکر چند مثال .

دادن اطلاعات کلی راجع به پروتئین های خون (آلبومین و گلبولین ها ....)

منابع:

۱- بیوشیمی هارپر ، آخرین انتشار

۲- بیوشیمی عمومی ، پرویز شهبازی، آخرین انتشار

۳- بیوشیمی با تفسیر در پزشکی، محمود دوستی ، آخرین انتشار

شیوه ارزشیابی دانشجو :

- حضور فعال در کلاس (شرکت در بحث هایی کلاس و پاسخ به سئوالات)
- آزمون پایان ترم

وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
جمهوری اسلامی ایران
شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

تشریح وفیزیو لوژی **کد درس : ۰۳**

پیشنیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد :۲ (۱/۵واحدنظری-۰/۵واحدعملی)

نوع واحد : نظری- عملی

هدف کلی درس:

آشنایی با ساختمان و اعمال دستگاههای بدن انسان

شرح درس :

مباحث مربوط به تشریح و فیزیولوژی بدن انسان از ارکان علوم پزشکی و بهداشتی است که تمام دانش آموختگان این رشته ها در مباحث دیگر به آنها نیازمندند. آشنایی با ساختمان عملکرد و ارتباطات بافتهای مختلف بدن و نتایج حاصل از این هماهنگی و تاثیر متقابل مورد بحث این درس خواهد بود.

سرفصل درس : (۲۶ ساعت نظری-۱۷ساعت عملی)

فیزیولوژی سلولی

- ساختمان بافتهای پوششی ، عضلانی ، همبندی وچربی
- ساختمان استخوان و غضروف و استخوانبندی بدن بطور خلاصه
- عضلات، ساختمان و عمل
- ساختمان و عمل دستگاه عصبی مرکزی
- تشریح و فیزیولوژی چشم وگوش به اختصار
- تشریح و فیزیولوژی مختصر قلب و گردش خون
- خون
- تشریح و فیزیولوژی دستگاه تنفس
- تشریح و فیزیولوژی دستگاه گوارش
- تشریح و فیزیولوژی دستگاه دفع ادرار
- تشریح و فیزیولوژی دستگاه تناسلی مرد و زن
- تشریح و فیزیولوژی دستگاه غدد درون ریز

ب) عملی : ۰/۵ واحد ، ۱۷ ساعت

- مطالب فوق روی مولاژ تدریس شود.

منابع :

۱- فیزیولوژی گاتیون،آخرین انتشار

۲- آناتومی عمومی ، دکترمحمدعلی نراقی، آخرین انتشار

شیوه ارزشیابی دانشجو :

- آزمون کتبی
- آزمون آزمایشگاهی و استفاده از مولاژ

اصول ومبانی جامعه شناسی **کد درس : ۰۴**

پیشنیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد :۲

نوع واحد : نظری

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجویان با مفاهیم ، اصطلاحات جامعه شناسی و نیز شناخت علمی پدیده ها و امور اجتماعی

آشنایی نظری و کاربردی با اصول و روشهای کمی و کیفی جامعه و مسائل اجتماعی و بررسی انواع جوامع انسانی و ویژگیهای این جوامع در ایران

شناخت و تحلیل نهادها و موسسات اجتماعی به طور کلی و سر تکوین آن در جامعه ایران

شرح درس :

انسان موجودی اجتماعی است که با پدیده های اجتماعی ارتباط نزدیک دارد. مطالعهٔ پدیده های اجتماعی و آشنایی با انواع جوامع انسانی و قوانین اجتماعی حاکم بر آنها و چگونگی انجام تحقیق و پژوهش در مسایل مربوط به آن برای دانشجویانی که به دلیل حضور در سیستم ارائه خدمات بهداشتی ارتباط نزدیک و مداوم با مردم و اجتماع دارند، بسیار ضروری است.

سرفصل درس : (۳۴ ساعت)

-مفهوم و محتوای جامعه شناسی

- تعریف جامعه شناسی

- قلمرو جامعه شناسی

- جامعه شناسی و سایر علوم اجتماعی

- جامعه شناسی ، توصیفی و کاربردی

- مکاتب مختلف جامعه شناسی

۲- امور پدیده های اجتماعی

تعریف امور اجتماعی

ماهیت و ویژگیهای امور و پدیده های اجتماعی

پیوستگی امور و پدیده های اجتماعی

۳-اصول و روشهای تحقیق در جامعه شناسی

- روشهای علمی در جامعه شناسی

- مراحل پژوهش
- کاربرد روشهای کمی و کیفی در جامعه شناسی
- قوانین جامعه شناسی و ویژگیهای آن
- مشکلات پژوهش در جامعه شناسی
- محدودیتها ملاحظات اخلاقی در پژوهشهای اجتماعی

منابع:

مقدمات جامعه شناسی ، دکتر منوچهر محسنی، آخرین انتشار

شیوه ارزشیابی دانشجو :

- آزمون نهائی (کتبی)

آمار حیاتی(۱) **کد درس : ۰۵**

پیشنیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد :۲(۱واحدنظری-۱واحدعملی)

نوع واحد : نظری- عملی

هدف کلی درس:

دانشجو باید در پایان ترم بتواند:

الف- اطلاعات پزشکی و بهداشتی را جمع آوری ، طبقه بندی و با استفاده از جدول و نمودارهای مناسب نمایش دهد.

ب- شاخصهای مهم مرکزی و پراکندگی را برای اطلاعات جمع آوری شده پزشکی و بهداشتی محاسبه و مفهوم عملی هر یک را درک نماید.

ج- مفهوم احتمال و اهمیت توزیع نرمال را در اطلاعات پزشکی درک کند.

د- شاخص های مهم بهداشتی درمانی را محاسبه کند و مفهوم هر یک را درک نماید.

شرح درس :

در انجام پژوهش های مختلف، آمار نقش حیاتی دارد. با جمع آوری، طبقه بندی و تجزیه و تحلیل اطلاعات درهر علم و ازجمله علوم بهداشتی امکان دست یابی به مرزهای جدید دانش وجود دارد. در این درس دانشجو ضمن اطلاع از مفاهیم مرتبط با آمار حیاتی، با شاخص های مهم بهداشتی آشنا خواهد شد، تا مراحل مختلف پژوهش های کاربردی از آنها استفاده نماید

سرفصل درس : (۱۷ساعت نظری +۳۴ ساعت عملی)

۱- تعریف آمار و اهمیت آن در علوم پزشکی و بهداشت

۲- انواع متغیرها و مقیاس های اندازه گیری

۳- روشهای جمع آوری اطلاعات

٤- طبقه بندی و نمایش اطلاعات بصورت جدول و نمودار (توزیع فراوانی ساده و طبقه بندی شده)

٥- مفهوم و محاسبه توزیع تجمعی و کاربرد آن در محاسبه صدکها و چارکها

٦- محاسبه شاخص های مرکزی شامل میانگین ، میانه و نما

۷- محاسبه شاخص های پراکندگی شامل دامنه تغییرات ، واریانس ، انحراف معیار و ضریب تغییرات

۸- مفهوم احتمال و احتمال حاصل ضرب و حاصل جمع

۹- توزیع دو جمله ای و توزیع پوآسون در حد تعریف

۱۰-توزیع نرمال و اهمیت آن در بیان حدود طبیعی در مشاهدات پزشکی

۱۱-محاسبه شاخص های مهم بهداشتی و بیان مفهوم امید به زندگی

منابع :

۱- روش تحقیق و نگارش مقالات علمی، دکتر شاهین آخوندزاده، دکتر دلیری همپا، آخرین انتشار

۲- درسنامه طب پیشگیری و پزشکی اجتماعی پارک، جلد اول، آخرین انتشار

شیوه ارزشیابی دانشجو :

- آزمون نهایی (کتبی)
- آزمون دوره ای به صورت آزمونهای کتبی کوتاه

آمار حیاتی(۲) **کد درس : ۰۶**

پیشنیاز یا همزمان: آمار حیاتی(۱)

تعداد واحد: ۲(۱ واحد نظری-۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری- عملی

هدف: آشنایی با مفاهیم احتمال ، نمونه گیری ، برآورد میانگین و نسبت در جامعه و آزمونهای ساده آماری

شرح درس :

باتوجه به وظایف حرفه ای پیش بینی شده برای این رشته (تحلیل وضعیت موجود - ارتقای شاخصهای بهداشتی - جمع آوری داده های پژوهشی در HSR و ...) ، لازم است، دانش آموختگان این رشته با مفاهیم ضروری آماری به شرح سرفصل دروس ذکر شده در زیر آشنا شوند.

سرفصل درس : (۱۷ ساعت نظری+۳٤ ساعت عملی)

- یادآوری مطالب آمار حیاتی مقدماتی
- تعریف احتمال و بیان مفهوم آن با ذکر چند مثال ساده (احتمال حاصل جمع و حاصل ضرب و شرطی)
- توزیع دو جمله ای پوآسون و توزیع نرمال (بیان خصوصیات توزیع و استفاده از آن در مسائل پزشکی)
- مفهوم سرشماری نمونه گیری - تکنیک نمونه گیری تصادفی ساده و طبقاتی ، منظم و خوشه ای
- بیان (قضیه حد مرکزی)
- برآورد حدود اعتماد میانگین و نسبت
- مفهوم آزمون فرضیه
- آزمون تساوی میانگین و نسبت با یک عدد ثابت
- آزمون میانگین و نسبت در دو جامعه مستقل
- آزمون اختلاف میانگین در دو جامعه وابسته
- همبستگی بین دو صفت کمی و کیفی

منابع :

- روشهای آماری و شاخصهای بهداشتی ، دکتر کاظم محمد ، آخرین انتشار

شیوه ارزشیابی دانشجو :

- حل تمرینات توسط دانشجو در طول کلاس
- ارزیابی فعالیت های عملی
- آزمون میان ترم و پایان ترم

اصول وکلیات اپیدمیولوژی **کد درس : ۰۷**

پیشنیازیا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف: اپیدمیولوژی یکی از دروس پایه بهداشت عمومی است که آشنایی با آن جهت درک کلیه فعالیتهای بهداشتی از قبیل مبارزه با بیماریهای واگیر و غیر واگیر و خدمات بهداشتی و غیره ضرورت دارد.

شرح درس :

باتوجه به وظایف حرفه ای دانش آموختگان در اجرای برنامه های کنترل و مراقبت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و شرکت در برنامه های مربوط به کنترل بیماریها در شرایط عادی و اضطراری و کمک به چگونگی ارتقای سلامت سرفصل این درس به شرح زیر تدوین وارائه گردیده است.

سرفصل درس : (۳۴ ساعت)

تاریخچه و مسیر تغییرات تعاریف اپیدمیولوژی ، دامنه فعالیت اپیدمیولوژی ، واژه های متداول در اپیدمیولوژی و کاربرد اپیدمیولوژی ، مفهوم گذار اپیدمیولوژیک

شناخت عوامل موثر در وضع بیماری در جامعه (عوامل بیماریزا ، میزبان ، محیط)

توجیه بیماری از دیدگاه اپیدمیولوژی و مدلهای مختلف اپیدمیولوژی (مثلث اپیدمیولوژیک، شبکه علیت، مدل چرخ)

تقسیم بندی فاکتورهای اپیدمیولوژیک بر حسب زمان – مکان و شخص (مفهوم ارتباط و علیت) هیپوتز و روشهای تدوین آن ، منابع اطلاعات در اپیدمیولوژی

سطوح پیشگیری (تعاریف -- مثالها – اهداف)

شاخصهای بهداشتی و کاربردهای آن در اپیدمیولوژی و بهداشت ، شامل :

مفهوم Proportion، Ratio، Rate و کاربرد آنها در اپیدمیولوژی

میزانهای ابتلا ، حمله ، حمله ثانوی و مرگ ، باروری ، کشندگی ، بقا و امید به زندگی

* نظام مراقبت (Surveillance System) و گزارش دهی و ارتباط آن با اپیدمیولوژی

منابع اطلاعاتی در اپیدمیولوژی شامل :

سرشماری – مستندات مربوط به وقایع حیاتی – آمار مربوط به مراکز بهداشتی و درمانی – بیمه ها – نتایج بررسیهای بهداشتی و ....

غربالگری (مفهوم – انواع – اهداف – کاربردها و معیارها) آزمونهای غربالگری شامل : اعتبار (حساسیت و ویژگی – ارزش اخباری) و تکرار پذیری

مفهوم ارتباط و علیت در اپیدمیولوژی

انواع مطالعات اپیدمیولوژیک شامل :

- مطالعه مشاهده ای ۰ توصیفی ، مقطعی ، مورد شاهدی، هم گروهی ، همگروهی گذشته نگر)
- مطالعه مداخله ای Interventional، (Experimental) شامل :
- Field Trial)، R.C..T (Randomised Clinical Trial)

- تعاریف ، انواع ، مراحل بررسی ، کنترل و نحوه گزارش دهی اپیدمیها.
- نقش اپیدمیولوژی در برنامه ریزی و ارزشیابی خدمات .

منابع :

- اپیدمیولوژی گوردیس ، آخرین انتشار.
- اصول اپیدمیولوژی مازنر، آخرین انتشار

- **شیوه ارزشیابی دانشجو :**

- آزمون پایان ترم
- تدوین یک طرح تحقیقاتی بر مبنای آموخته های دوره

اکولوژی انسانی و بهداشت بین الملل **کد درس : ۰۸**

پیشنیازیا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف: آشنا نمودن دانشجویان با محدودیت و علل خرابی محیط زیست عوارض استفاده بیش از اندازه از محیط زیست نقش کارکنان بهداشتی در تغییر محیط زیست و رابطه با سلامت انسان .

شرح درس :

از آنجائی که شناخت و حفظ محیط زیست در سلامت انسانها تاثیر بسزایی دارد و در سالهای اخیر آلودگی هایی مختلف آن زندگی و سلامت موجودات زنده را تهدید می کند لذا در این درس دانشجویان با مفاهیم اکولوژی ، شناسایی اکوسیستم و رابطه آن با سلامت موجودات، برنامه های مختلف حفظ محیط زیست، سازمانهایی که به نحوی در این راه تلاش می کنند آشنا می شوند.

سرفصل درس : (۳۴ ساعت)

- تعریف اکولوژی (محیط، ارتباطات ، دیدگاه کل نگر (Holistic)
- تاریخچه و کاربردهای اکولوژی در بهداشت عمومی
- تعریف اکوسیستم ، بیوسفر و اساس تفکر اکولوژی
- شناسایی و طراحی اکوسیستم و روابط بین آنها
- تلاشهای جهانی در حفظ محیط زیست – مقررات و قطعنامه های مصوب جهانی در حفظ محیط زیست – برنامه های صندوق توسعه ملل متحد و سازمان بهداشت در حفاظت از محیط زیست
- رابطه سلامت انسان با اکولوژی – توسعه پایدار وسلامت
- استراتژی نوین سلامت عمومی – ارزیابی اثرات محیط زیست بر سلامت
- نقش انسان در تغییر محیط به منظور حفظ سلامت
- رابطه بین تکنولوژی و اکولوژی
- رابطه مسائل اجتماعی – اقتصادی – مذهب و ارزشهای اخلاقی با اکولوژی انسانی
- رابطه تحولات جمعیت با تغییرات اکولوژیک در رابطه با سلامت انسان

منابع :

۱- اکولوژی ، محمدرضا اردکانی، آخرین انتشار

۲- اکولوژی عمومی، اصغر نیشابوری، آخرین انتشار

۳- سلامت همگانی و اکولوژی انسانی، هیئت مولفین، آخرین انتشار.

شیوه ارزشیابی دانشجو :

- آزمون پایان ترم
- شرکت فعال در بحث هایی گروهی در کلاس

توانبخشی ورفاه اجتماعی **کد درس : ۰۹**

پیشنیاز یا همزمان : ندارد

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

اهداف :

- آشنایی دانشجویان با رشته های مختلف توانبخشی و طرز کار آنها
- شناسایی بیمارانی که نیاز به توانبخشی دارند و ارجاع به موقع آنها به مراکز درمانی توانبخشی جهت اثربخشی بهتر
- آشنایی با نقش توانبخشی در ارتقاء سطح سلامتی

شرح درس :

از آنجا که ارتقای سلامت جزو وظایف حرفه ای دانش آموختگان است و از آنجائی که توانبخشی یکی از روشهای ارتقاء سلامت است، لذا آشنائی با مفاهیم و راههای مختلف توانبخشی می تواند دانش آموختگان این رشته را در نیل به اهداف معین شده کمک کند.

سرفصل درس : (۳٤ ساعت)

۱- اصول فیزیوتراپی :

- کلیاتی در مورد فیزیوتراپی
- وسایل و ابزار کار مورد لزوم فیزیوتراپی و کاربرد هریک از آنها
- معلولین جسمی که نیاز به فیزیوتراپی دارند (به اختصار)

۲- اصول گفتار درمانی :

- تعریف – وسایل کار در گفتار درمانی – تقسیم بندی گفتار و زبان
- انواع بیماریها و اختلالات گفتاری (به اختصار)
- رشد طبیعی گفتار و زبان
- نقش والدین در آموزش گفتار به کودکان
- علل عقب ماندگی گفتار در کودکان
- توضیح اعمال جراحی شکاف کام، لب و زمان آنها و استفاده از وسایل ارتودنسی
- انواع آفازی و تاکید بر علل آفازی کودکان

۳- اصول شنوایی شناسی :

- تعریف شنوایی شناسی
- آشنایی با وسایل کار شنوایی شناسی
- امواج صوتی، انواع صداها ، راههای شنوایی ، انواع کری ها
- شغل های پرسروصدا و خطرات آن و راههای پیشگیری
- اهمیت بهداشت مادر و کودک در رابطه با کری ها

الف) قبل از زایمان (عفونتهای ویروسی اشعه X، استفاده از مواد مخدر – ازدواجهای فامیلی – استفاده از فورسپس وسایر عوارض زایمان)

ب) پس از زایمان (بیماریهای دوران کودکی – ضربات وارده در دوران کودکی و رشد)

٤- اصول کار درمانی :

- تعریف کاردرمانی
- آشنایی با وسایل کار
- نوع بیماران مراجعه کننده (روحی – جسمی)
- مختصری از روشهایی درمان هریک از معلولین جسمی و روانی
- ارزیابی بیماران برای آموزش حرفه جدید
- تطابق وضعیت محیط کار، منزل و اجتماع با معلول و بالعکس

٥- اصول اعضای مصنوعی و وسایل کمکی :

- قطع عضو، انواع و عوامل موثر بر آن
- اندامهای مصنوعی و کاربرد آن
- بریس و انواع آن
- کرستهای طبی
- اسپیلنت ، انواع و کاربرد آن

منابع :

۱. Pacllarulo M.A. Introduction to Physical Theraphy ,Mosby. Last edition.

شیوه ارزشیابی دانشجو :

- آزمون پایان ترم
- شرکت در بحث های گروهی در کلاس

کلیات پزشکی وبهداشت **کد درس : ۱۰**

پیشنیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد :۲

نوع واحد : نظری

هدف کلی درس:

هدف: آشنایی دانشجویان با کلیات در باره دانستنی های پزشکی ، تفسیر برخی از واژه های پزشکی مربوطه به بیماریهای قلب ، اختلالات دستگاه ادراری تناسلی ، اختلالات دستگاه گوارش و اختلالات وزن بدن ، اختلالات دستگاه تنفس ، اختلالات عروقی و عصبی و عوامل فیزیکی موثر بر سلامت بدن

شرح درس :

برای دانشجویی که در رشته بهداشت عمومی مشغول آموزش است، شناخت و آگاهی از کلیاتی درباره تاریخچه پزشکی، واژگان مهم پزشکی و مقدماتی از سلامت و بیماری دستگاههای مختلف بدن و عوامل مؤثر بر آن ضروری است این درس با سرفصل های تعیین شده تحقق این مهم را به عهده دارد.

سرفصل دروس : (۳٤ ساعت)

اشاره به تاریخچه و رویدادهای مهم و تعیین کننده در علوم پزشکی و بهداشت نظیر :

- کشف میکروارگانیسم ها
- کشف واکسن
- کشف فرآیند گردش خون
- ابداع روشهای گردش خون
- ابداع روشهای تشخیص بیماریها
- ابداع شیوه های درمانی
- پدیده های نوین پزشکی از قبیل : سلولهای بنیادی، مهندسی ژنتیک، بارورساختن در محیط آزمایشگاه ، پیوند اعضاء و ...

تعریف و تشریح واژگان رایج و مهم در پزشکی و بهداشت

تعریف سلامت و بیماری – منشاء و طبقه بندی بیماریها – تعریف درد و علل آن – گذار سلامت – سیمای سلامت در ایران وجهان – ژنتیک و سلامت

اشارهٔ اجمالی به بیماریهای سیستم های مختلف بدن

علائم و نشانه های هشداردهنده و خطرناک در گرفتاری دستگاههای مختلف بدن

تاریخچهٔ بهداشت در ایران وجهان

منابع :

۱- کتاب جامع بهداشت عمومی، اساتید دانشگاههای علوم پزشکی کشور ، جلد ۲ ،آخرین انتشار

۲- کتاب جامع بهداشت عمومی، اساتید دانشگاههای علوم پزشکی ، جلد اول، فصل اول و دوم،آخرین انتشار

۳- فیزیولوژی گایتون آخرین انتشار

شیوه ارزشیابی دانشجو :

آزمون نهایی (کتبی)

ارزیابی ارائه مقالات در متون کلیات پزشکی در جهان و ایران توسط دانشجو

اصول تغذیه **کد درس :۱۱**

پیشنیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد :۲

نوع واحد : نظری

هدف کلی درس:

هدف : آشنایی دانشجویان با تعاریف – اهمیت و مفاهیم تغذیه ، نقش تغذیه در حفظ سلامت و ارتقاء سطح سلامت فرد در جامعه و پیشگیری از بیماریها و آشنایی با نقش تغذیه در خدمات بهداشتی و درمانی ایران

شرح درس :

باتوجه به نقش تغذیه صحیح در حفظ سلامت بدن و پیشگیری از بیماریها و تاثیر کمبودهای تغذیه ای بر عملکرد ارگانهای بدن دانشجویان در طی این درس با اهمیت تغذیه، نقش تغذیه در سلامت و بیماری، تغذیه صحیح و سالم و منابع مواد مغذی و نقش فیزیولوژیک آنها در بدن آشنا می شوند.

سرفصل درس : (۳٤ ساعت)

۱- تعریف تغذیه ، تاریخچه علم تغذیه

۲- اهمیت تغذیه در پیشگیری از بیماریها و حفظ سلامت

۳- نقش تغذیه در طیف سلامت و بیماری

٤- جایگاه تغذیه در خدمات اولیه بهداشتی

٥- تعریف (غذا – مواد مغذی – گروههای غذایی – تغذیه صحیح و مناسب و سالم)

٦- نقش فیزیولوژیک و منابع مواد مغذی به تفکیک زیر

الف – کربو ئیدرات ها – انواع آن – خواص آن – نقش آن در برنامه های غذایی و بدن – منابع آن

ب- چربی ها – اسیدی های چرب ضروری – انواع آن – خواص آن – نقش آن در برنامه غذایی و بدن – منابع آن

ج- پروتئین – انواع – خواص آن – نقش آن در برنامه غذایی و بدن – منابع مهم آن

د- ویتامین ها :

- محلول در آب

- محلول در چربی

نقش فیزیولوژیک آن در بدن و منابع آن و کمبودهای ویتامینی

هـ- املاح – نقش فیزیولوژیک آن در بدن – منابع آن کمبودهای ید، آهن و کلسیم – شاخص های ارزیابی وضعیت تغذیه در ایران – تعریف سوء تعذیه ها – انواع سوء تغذیه ها – راههای شناسائی سوء تغذیه ها – درجات سوء تغذیه وضعیت سوء تغذیه در ایران و جهان – دلایل ایجاد سوء تغذیه در ایران و جهان – دلایل ایجاد سوء تغذیه ها در گروههای مختلف سنی – نقش تغذیه در گروههای آسیب پذیر .

منابع :

- اصول تغذیه رابینسون ، آخرین انتشار
- اصول تغذیه کراورس ـ آخرین انتشار

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- آزمون نهایی (بصورت کتبی)
- آزمونهای دوره ای (بصورت کتبی)

فارماکولوژی **کد درس : ۱۲**

پیشنیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد :۱

نوع واحد : نظری

هدف کلی درس:

: آشنایی دانشجویان با بعضی داروها و تاثیر آنها در بدن انسان

شرح درس :

از آنجایی که دانشجو باید با انواع و اشکال داروها و اثرات وعوارض آنها آشنا باشد دراین درس اشکال داروئی ، استفاده بجا از دارو، عوارض داروها، ضد عفونی کننده ها و روش اثر داروها در بدن انسان و کاربردهای مختلف دارویی را فراخواهد گرفت.

سر فصل درس : (۱۷ ساعت)

تعریف دارو – روش استفاده از دارو – تقسیم بندی داروها – منشاء دارو- راههای تهیه دارو – مراحل تهیه دارو – استاندارد های دارویی – اشکال دارویی – چگونگی جذب و پخش و اثر داروها در بدن بطور خلاصه ، استفاده نابجا از دارو و طریقه نگهداری دارو (سوسپانسیونها – شربت ها قطره ها – آمپولها) – تداخلات دارویی – مقاومت دارویی – عوارض دارویی – سرم ها داروهای ضد عفونی (آنتی سپتیک) – دیترجنتها – داروهای دستگاه گوارش (ضد زخم معده و روده – مسهل ، ضد اسهال ، ضد تهوع و استفراغ- ضد کرم – ضد دل پیچه) – داروهای ضد سرماخوردگی – ویتامین ها و املاح – داروهای ضد حاملگی – واکسن ها و سرم ها – داروهای ضد فشار خون و داروهای قلب و عروقی و داروهای مدر – داروهای موثر بر سیستم اعصاب و مرکزی (خواب آور- آرامبخش – بیهوش کننده – بیحس کننده موضعی) مسکن ها و ضد دردها – حشره کش ها و اسپری ها داروهای ضد میکروبی شامل ضد باکتریها به ویژه داروهای ضد سل ضد قارچها و ضد انگلها و ضد ویروسها).

منابع :

۱- کلینیکال فارماکولوژی، مباحث عمومی اولیه، آخرین انتشار

شیوه ارزشیابی دانشجو :

- آزمون نهایی (امتحان کتبی)

مصون سازی فعال وانفعالی **کد درس :۱۳**

پیشنیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد :۱

نوع واحد : نظری

هدف کلی درس:

هدف : آشنایی با سیستم ایمنی بدن و چگونگی مصون کردن افراد در مقابل بیماریها

شرح درس: این درس به منظور آگاه کردن دانشجویان از دستگاه ایمنی بخش، همچنین مکانیسم های ایمنی بخش بدن، و توان تشخیص برای تزریق یا تلقیح بموقع و مناسب واکسن های مختلف و تصمیم گیری در موارد عدم تلقیح آنها و نیز توان انجام تمام واکسیناسیون های رایج در کشور به منظور پیشگیری و کنترل بیماریهای واگیر قابل پیشگیری برای دانشجویان رشته مبارزه با بیماریها پیشنهاد شده است.

سرفصل درس: نظری ۱ واحد (۱۷ ساعت)

کلیات ایمن سازی با توجه به شرایط و چگونگی دستگاه ایمنی بدن و خواص و صفات آنتی ژن های مختلف، انواع مصونیت و مصون سازی ، پاسخ های مختلف ایمنی بخش با تاکید بر مصون سازی بیماریهای عفونی (باکتریال ، انگلی، ویروسی) تعریف واکسن ها، انواع واکسن ها (زنده و کشته ویروسی ، واکسن های میکروبی و توکسوئیدها و واکسن های توترکیبی)، نحوه انجام واکسیناسیون ها ، محل تزریق و مقدار راه تزریق، موارد منع واکسیناسیون در مورد هر واکسن و بطور کلی عوارض واکسیناسیونهای قطع شده ، جدول واکسیناسیون در ایران ، شرایط نگهداری حمل و نقل واکسن های مختلف در مراکز بهداشت و در واکسیناسیون های عمومی با تاکید بر رعایت اصل زنجیره سرد ، نکاتی در باره واکسن های تازه و کمبودهای ایمنی ، انواع ایمونوگلوبولین ها ، موارد لزوم تجویز ، میزان تاثیر ، زمان تجویز ، محدودیت ها و عوارض ، فاصله لازم با زمان واکسیناسیون .

منابع :

۱- کتاب جامع بهداشت عمومی ، اساتید دانشگاههای علوم پزشکی کشور، جلد سوم، فصل دهم، آخرین انتشار

۲- درسنامه طب پیشگیری و پزشکی اجتماعی پارک، آخرین انتشار

۳- دفترچه واکسیناسیون کشوری ، آخرین انتشار

شیوه ارزشیابی دانشجو :

- استفاده از آزمونهای کتبی

اصول وکلیات خدمات بهداشتی **کد درس : ۱۴**

پیشنیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد :۲

نوع واحد : نظری

هدف کلی درس:

هدف: آشنایی کلی با تعاریف دامنه و اصول خدمات بهداشتی جایگاه و انواع خدمات بهداشتی در نظام های عرضه بهداشتی درمانی

شرح درس :

آشنایی با اصول خدمات بهداشتی از ارکان آموزشی دانشجویان می باشد که با مطالعه این درس دانشجو شاخصهای اندازه گیری سلامتی، مفهوم و عوامل مؤثر در مبارزه با بیماریها ، سطوح پیشگیری، بهداشت مادر و کودک، بهداشت محیط ، دهان و دندان ، آموزش بهداشت و PHC در ایران و اولویتهای بهداشتی در ایران و ارتباط آن با سایر سازمانها را فراخواهد گرفت.

سرفصل درس : نظری ۲ واحد (۳٤ ساعت)

- بهداشت و تاریخچه آن
- تعاریف مختلف ، طیف ، عوامل تعیین کننده و شاخصهای اندازه گیری سلامتی
- مفهوم ، مراحل ، عوامل ایجاد کننده و طیف بیماری و مفهوم مبارزه با بیماری
- سطوح پیشگیری (تعاریف – مثالها – اهداف)
- بهداشت مادر و کودک – بهداشت نوجوانان – بهداشت دوران بلوغ و ازدواج – بهداشت سالمندان
- بهداشت فردی – بهداشت دهان و دندان
- بهداشت محیط و سلامت
- نقش آموزش بهداشت در ارتقای سلامت
- آشنایی با مراقبتهای اولیه بهداشتی (P.H.C) و نظام عرضه خدمات بهداشتی در ایران
- مقایسه سیستم های مختلف بهداشتی در دنیا با نظام عرضه خدمات در ایران
- سازمانهای بین المللی بهداشتی
- ارائه خلاصه ای از اولویتهای بهداشتی مناطق مختلف ایران

منابع :

کتاب جامع بهداشت عمومی، تالیف اساتید دانشگاههای علوم پزشکی کشور، جلد ۱، آخرین انتشار

شیوه ارزشیابی دانشجو :

- آزمون نهایی (امتحان کتبی)
- ارزشیابی های دوره ای

میکروب شناسی ۱(قارچ شناسی وانگل شناسی) **کد درس : ۱۵**

پیشنیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد :۳ (۲واحد نظری-۱واحد عملی)

نوع واحد : نظری- عملی

هدف کلی درس:

هدف : آشنایی دانشجویان با اهمیت وانتشار، سیر تکاملی و مرفولوژی – راههای انتقال بیماریزایی، مصونیت، اصول تشخیص آزمایشگاهی ، اصول پیشگیری و کنترل بیماریهای انگلی، شناسایی قارچهای بیماریزایی شایع در ایران، نقش عوامل مستعدکننده در ایجاد عفونتهای قارچی، بیماریزایی، روشهای تشخیص آزمایشگاهی ، روشهای کنترل و پیشگیری

شرح درس :

میکروارگانیسم های بیماریزا، اعم از باکتریها، انگلها، ویروسها و قارچها می توانند سلامت انسان را مورد تهدید قرار دهند. در این درس، دانشجویان در ۲ بخش (میکروبیولوژی ۱ و ۲) با ویژگیهای مورفولوژیک، چرخه حیاتی، خصوصیات اکولوژیک و اپیدمیولوژیک ، همچنین مکانیزمهای بیماریزایی ارگانیسم ها و راههای مقابله با آن آشنا می شوند.

سرفصل درس : (۶۸ ساعت)

الف)نظری ۲ واحد (۳۴ ساعت):

- کلیات انگل شناسی پزشکی
- تک یاخته های بیماریزا برای انسان
- کلیات تک یاخته شناسی و انگلهای مالاریا
- تاژک داران خونی و نسجی
- توکسوپلاسما و سایر کوکسیدهای بیماریزا
- تک یاخته های روده ای و دستگاه تناسلی
- کلیات کرم شناسی و کرمهای منتقله از راه خاک
- کرمهای منتقله از راه آب و مواد غذایی
- کرمهای منتقله بوسیله بندپایان و حلزونها

کلیات قارچ شناسی پزشکی :

۱- تعریف قارچ شناسی پزشکی

۲- روشهای تکثیر و تولیدمثل قارچ ها

۳- روشهای کنترل میزان اسپورهای قارچی در فضا

عفونتهای قارچی سطحی :

۱- درماتوفیتوزیس

۲- پی.تی ریازیس و رسیکالر

۳- کاندیدیازیس

٤- روشهای کنترل و پیشگیری درماتوفیتوزی در جوامع انسانی

٥- اتومایکوزیس

عفونتهای قارچی زیرجلدی :

۱- ارتباط عوامل محیطی و طبیعی در این بیماریها

۲- اسپوروتریکوزیس

۳- کروموپلاستومایکوزیس

٤- مالیستوما

عفونتهای قارچی احشایی فرصت طلب :

۱- نقش عوامل مستعدکننده در این بیماریها

۲- کاندیدیازیس (مخاطی – احشایی)

۳- کریپتوکوکوزیس

٤- موکورمایکوزیس

٥- آسپرژیلوزیس

ب) عملی یک واحد (۳۴ ساعت) :

- جنبه های عملی مطالب ذکر شده در دروس نظری مبحث انگل شناسی
- مورفولوژی درماتوفیتهای مهم (کلنی و میکروسکوپی) :

تریکوفاتیون روبروم ، تریکوفاتیون منتاگروفاتیس ، میکروسپوروم کانیس، میکروسپوروم جیپسئوم تریکوفاتیون و یولاسئوم

- مرفولوژی قارچهای مهم فرصت طلب :

آسپرژیلوس ، فومیگاتوس ، موکور، کاندیدا و کریپتوکوکوس

- مرفولوژی قارچهای مهم زیرجلدی در کشت و بافت :

اسپوروتریکس شنکئی (فاز مخمری و رشته ای) ، مشاهده اسکلروتیک بادی در بافت

منابع :

میکروب شناسی جاوتز ـ آخرین انتشار

شیوه ارزشیابی دانشجو :

الف) آزمون تکوینی : بصورت آزمونهای کوتاه کتبی – کوئیز – واگذاری تکلیف و آزمون میان ترم

ب) آزمون پایانی :

- استفاده از آزمونهای کتبی
- آزمون آزمایشگاهی
- و بهره گیری از شیوه آزمون عینی سازماندهی شده در آزمایشگاه (OSLE)

میکروب شناسی۲(باکتری شناسی وویروس شناسی) **کد درس** : ۱۶

پیشنیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد :۳ (۲واحد نظری-۱واحد عملی)

نوع واحد : نظری- عملی

هدف کلی درس:

هدف : آشنایی با اهمیت ، انتشار، سیر تکاملی و راههای انتقال، بیماری زایی ، اصول تشخیص آزمایشگاهی، پیشگیری ، کنترل و طبقه بندی باکتریها و ویروسها

شرح درس :

میکروارگانیسم های بیماریزا، اعم از باکتریها، انگلها، ویروسها و قارچها می توانند سلامت انسان را مورد تهدید قرار دهند. در این درس، دانشجویان در ۲ بخش (میکروبیولوژی ۱ و ۲) با ویژگیهای مورفولوژیک، چرخه حیاتی، خصوصیات اکولوژیک و اپیدمیولوژیک ، همچنین مکانیزمهای بیماریزایی ارگانیسم ها و راههای مقابله با آن آشنا می شوند

سرفصل دروس : (۶۸ ساعت)

الف) ۲ واحد نظری (۳۴ ساعت):

- باکتری شناسی :

کلیاتی درباره جایگاه، ساختمان تشریحی و شیمیایی باکتری ها – اکولوژی باکتریها درطبیعت، مواد ضدمیکروبی – استافیلوکک – استرپتوکک و پنوموکک – گونوکک و منتگوکک – باسیل دیفتری ، باسیل سیاه زخم – باسیل سل و جذام – کلستریدیومها (تتانی – بوتولینوم و پرفرانژنس) باسیلهای گرم منفی روده ای (سالمونلا ، شیگلا، کلی باسیل و...) – هموفیلوس – بروسلا – پاستورلاوییریوها – پزدوموناس – اسپیروکتها (ترپونماپالیدوم و ..) – کلامیدیا – ریکتزیا و میکوپلاسما .

- ویروس شناسی :
- کلیاتی درباره ساختمان و خصوصیات ویروسها
- نمونه گیری روشهای تشخیص بیماریهای ویروسی
- بیماریهای ویروسی دستگاه تنفس و راه انتقال آنها (آنفلوانزا – سرماخوردگی ، RSV ، پارانفلوانزا، سرخک)
- بیماریهای ویروسی دستگاه گوارش (روتاویروسها – آدنوویروسها – کالیسی ویروسها)
- بیماریهای ویروسی کبدی (هپاتیت A ،B ،C) و مواد بثورات پوستی (هرپس – آبله)
- بیماریهای ویروسی دستگاه عصبی (پولیو، هاری)
- بیماریهای ویروسی منتقله بوسیله حشرات
- ویروسهای مولد ناهنجاری در جنین

وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
جمهوری اسلامی ایران
شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

- راههای مختلف پیشگیری و واکسیناسیون برعلیه بیماریهای ویروسی

ب) عملی یک واحد (۳۴ ساعت) :

آشنایی با مورفولوژی باکتریها – انواع رنگ آمیزی – انواع محیط های کشت و نحوه کشت دادن و آشنایی با نحوه تعیین هویت باکتریهای پاتوژن ذکر شده در درس نظری

منابع :

میکروب شناسی جاوتز ـ آخرین انتشار

شیوه ارزشیابی دانشجو :

الف) آزمون تکوینی : بصورت آزمونهای کوتاه کتبی – کوئیز – واگذاری تکلیف و آزمون میان ترم

ب) آزمون پایانی :

- استفاده از آزمونهای کتبی
- آزمون آزمایشگاهی
- و بهره گیری از شیوه آزمون عینی سازماندهی شده در آزمایشگاه (OSLE)

روانشناسی وبهداشت روان **کد درس : ۱۷**

پیشنیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

هدف کلی درس:

درک و بررسی اصول و قواعد روانشناسی و آشنایی با مفاهیم بهداشت روانی

شرح درس :

باتوجه به اینکه سلامت را برخورداری از رفاه کامل جسمی، روانی و اجتماعی تعریف می کنند. با نظر به اهمیت بهداشت روانی در سلامت انسان آشنایی با اصول و قواعد روانشناسی و اختلالات شخصیتی و نیز اطلاع از عوامل تهدیدکنندهٔ سلامت روان و نقش سطوح ۳ گانه پیشگیری در دوری از این عوامل و برنامه های کشوری در این زمینه می تواند مفید باشد.

سرفصل درس : (۳۴ ساعت)

الف – روانشناسی :

تعریف روانشناسی - وراثت محیط و رفتار فرد – جنبه های مختلف رشد انسان از نظر بدنی ، عاطفی ، عقلانی و اجتماعی – رفتارهای اجتماعی – احتیاجات اساسی انسان – رفتار عادی و غیر عادی – تفکر و خصوصیات آن – هوش و انواع آن – شخصیت و اختلالات آن – نقش اختلال شخصیت در گرایش به مواد مخدر

ب- بهداشت روان :

- تعریف بهداشت روان

ارتباط متقابل سلامت جسم با سلامت روان

- شاخصهای سلامت روان
- عوامل خطر (Risk Factors) در ابتلا به اختلالات و بیماریهای روانی
- نقش جامعه ، خانواده و افراد خاص در سلامت روان
- نقش ایمان و معنویت در سلامت روان .
- اختلالات خلقی و اضطرابی .
- مشکلات خاص دوران بلوغ
- مشکلات جنسی و سلامت روان
- پیشگیری از بروز اختلالات و بیماریهای روانی درسطوح ۳ گانه پیشگیری
- اشاره به برنامه های کشوری بهداشت روان در ایران

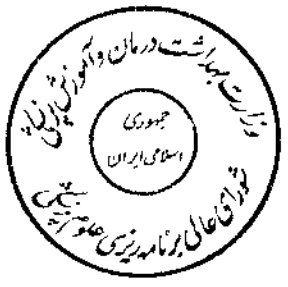

منابع :

۱- کتاب جامع بهداشت عمومی ، اساتید دانشگاههای علوم پزشکی کشور،آخرین انتشار

۲- برنامه کشوری بهداشت روانی، دکتر جعفر بوالهری ،آخرین انتشار

۳- روانشناسی عمومی ،گنجی، حمزه، ،آخرین انتشار

شیوه ارزشیابی دانشجو :

- آزمون نهایی (کتبی)
- ارزیابی حضور فعال در بحث های کلاسی

بهداشت دهان ودندان **کد درس : ۱۸**

پیشنیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد :۲ (۱واحد نظری-۱واحد عملی)

نوع واحد : نظری- عملی

هدف کلی درس:

هدف: آشنایی کامل با شرایط بهداشت دهان و دندان کودکان تا ۱٤ ساله و زنان باردار و شیرده و انجام بعضی از خدمات مجاز در زمینه بهداشت دهان و دندان و آموزش مسائل مهم آن به مادران و کودکان و کمک به دندانپزشک در موارد لزوم

شرح درس :

رعایت بهداشت دهان و دندان نقش مهمی در پیشگیری از بیماری ها و حفظ سلامتی فرد دارد و این امر در کودکان زیر ۱٤ سال ، زنان باردار و زنان شیرده اهمیت بیشتری دارد. در این درس آشنایی با فضای دهان ، دندانهای شیری و دائمی و اصول بهداشت دهان و دندان شامل مسواک زدن صحیح، استفاده از دهان شویه ها ، معاینات منظم توسط دندانپزشک ، استفاده از نخ دندان و ... و جرمگیری مورد تاکید قرار می گیرد و در کنارآموزش نظری، نحوهٔ کار در واحدهای دندانپزشکی مراکز بهداشتی درمانی و چگونگی ارائه آموزش بهداشت دهان و دندان به کودکان، مادران باردار و شیرده آموزش داده می شود.

سرفصل درس: (٥۱ ساعت)

الف- نظری : (۱ واحد ۱۷ ساعت)

شناخت کلی دهان و دندانهای شیری و دائمی و تفاوت آنها

تعریف بهداشت دهان و اهمیت دندانپزشکی پیشگیری و برنامه کشوری بهداشت دهان و دندان

اهمیت بهداشت دهان در پیشگیری از بیماریها

نقش تغذیه در بهداشت دهان و دندان

عوامل میکروبی داخل دهان و علل تشکیل پلاک

(مسواک و انواع آن و روش صحیح مسواک زدن و موارد استعمال دهان شویه و خمیر دندانهای مختلف)

تاثیر معاینات منظم و مرتب دندانپزشکی در گروههای مختلف بویژه در کودکان و مادران باردار و شیرده

تاثیر و چگونگی استفاده از Dental Floss (نخ دندان)

تاثیر جرم گیری بر بهداشت دندانها

مراقبت بهداشتی ضروری در کلینیک های دندانپزشکی با تاکید بر بیماریهای منتقله از طریق خون

وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
جمهوری اسلامی ایران
شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

ب- عملی : (۱ واحد ۳٤ ساعت)

کار در واحد دندانپزشکی مرکز بهداشت برای آشنایی با چگونگی رویش دندانها ، چگونگی برخورد با کودکان در کلینک های دندانپزشکی ، چگونگی کاربرد وسایل دندانپزشکی که در کلینیک های عادی بکار می رود و مهمتر از همه چگونگی آموزش بهداشت دهان و دندان به کودکان و مادران باردار و شیرده .

منابع :

۱- کتاب جامع بهداشت عمومی، تالیف اساتید دانشگاههای علوم پزشکی کشور، جلد یک، فصل ششم، آخرین انتشار

شیوه ارزشیابی دانشجو :

- آزمون پایان ترم (امتحان کتبی)
- آزمون عملی (در مراکز بهداشت دهان و دندان)

اقتصاد بهداشت **کد درس :۱۹**

پیشنیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد :۲

نوع واحد : نظری

هدف کلی درس:

آشنائی با مفاهیم، قوانین وروشهای تحلیل اقتصادی در بهداشت ودرمان

شرح درس و سرفصل درس : (۳۴ ساعت)

مقدمه ای بر اقتصاد **بهداشت** ،اقتصاد و توسعه ومدیریت،تفاوتهای بازارهای بهداشت وکالا،بهداشت ودرمان ، همبستگی ها وتفاوتها ، شیوه های تحلیل هزینه وکیفیت زندگی ،اقتصاد بهداشت وعفونت بیمارستان،بیمه: عناصر وابعاد آن ،شیوه های پرداخت برای پروایدرها،،قوانین اقتصاد کلاسیک،ارزشیابی اقتصادی درمان وبیمارستان،DR؟ وطبقه بندی های اقتصادی بیماریها

منابع:

-تحلیلهای هزینه های بیمارستان:راهنمائی برای مدیران، آخرین انتشار

-اقتصاد بهداشت برای کشورهای در حال توسعه، آخرین انتشار

- آصف زاده، سعید مبانی اقتصاد بهداشت و درمان، آخرین چاپ.

-آثار منتشر شده ازسوی بانک جهانی وWHO ،آخرین انتشار

-مجلات HEALTH POLICY

-مجلات HEALTH ECONOMIC

-فصل نامه تامین اجتماعی

شیوه ارزشیابی دانشجو :

امتحان +فعالیت های کلاسی(مقله وسخنرانی +حضور درکلاس و.....)

بهداشت دانش آموزان ومدارس **کد درس : ۲۰**

پیشنیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد :۲

نوع واحد : نظری

هدف کلی درس:

آشنایی با شرایط خاص دانش آموزان و بهداشت مدارس، توان انجام معاینات دانش آموزان و تشخیص زودرس و بموقع معایب و اختلالات جسمی و روانی آنها با توجه به رشد و تکامل ، تشخیص زودرس اختلالات بینایی و شنوائی

شرح درس :

دانش آموزان گروه هدف بسیار مهمی برای ارائه خدمات بهداشتی درمانی در سیستم سلامت کشور ما بحساب می آیند و تامین، حفظ و ارتقاء سلامت آنان نقشی بسیار مهم در سلامت جامعه خواهد داشت.

با شناسایی شرایط دانش آموزان و انجام معاینات دوره ای آن به منظور تشخیص به موقع و زودهنگام اختلالات جسمی و روانی در آنان که توسط کارکنان سیستم بهداشتی انجام می شود، سطح سلامت گروه سنی کودک و نوجوان و جوان ما بالاتر خواهد رفت. در این درس دانشجو جزئیات بهداشت دانش آموزان را فراخواهد گرفت.

سرفصل درس : (۴۳ ساعت)

الف- نظری (۱/۵ واحد، ۲۶ ساعت)

- تعریف بهداشت مدارس و خدمات بهداشتی در مدارس
- نقش مدرسه در زندگی خانوادگی و اجتماعی
- یادآوری کلی در مورد رشد و تکامل در سنین مدرسه
- بینایی سنجی : مختصری درباره چشم و عیوب آنها در سنین مختلف ، اثرات ضعف بینایی در - شرایط جسمی روانی و تحصیلی دانش آموزان ، طرق مختلف و ساده سنجش بینایی و کاربرد وسائل مختلف سنجش بینایی در شرایط مختلف مراقبت های لازم برای کودکان مبتلا به عیوب رنگ در چشم
- شنوائی سنجی : مختصری در باره گوش و اختلالات شنوائی ، طرق مختلف و ساده سنجش شنوائی و شرایط جسمی و روانی و تحصیلی دانش آموزان، اثرات اختلالات شنوائی بر شرایط جسمی و روانی و تحصیلی دانش آموزان ، مراقبت های لازم برای کودکان مبتلا به اختلالات شنوائی ، طرق مختلف جبران شنوائی
- نحوه معاینات دانش آموزان در مدارس و مراکز بهداشت به منظور تشخیص زودرس و بموقع بیماریها و اختلالات
- چگونگی کنترل بیماریهای واگیر در مدارس و مقررات جدا سازی ، ایمن سازی و ....

وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
جمهوری اسلامی ایران
شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

- نحوه انتقال بیماریهای مهم از جمله بیماریهای ایدز و ....

- بهداشت محیط مدرسه و اقدامات لازم برای پیشگیری از سوانح و حوادث

- چگونگی آموزش بهداشت در مدارس و اهمیت آن

- کودکان نیازمند مراقبت های خاص در مدرسه کلیاتی در باره بهداشت روانی دانش آموزان و مسائل نوجوانان در ایران

- نقش مشارکت دانش آموزان و معلمین در ارتقای سطح بهداشت مدارس

ب- عملی (۰/۵ واحد ۱۷ ساعت)

قسمتی از دروس بصورت عملی در آزمایشگاههای فیزیک کاربردی شنوائی سنجی و بینایی سنجی انجام گردد.

منابع :

۱- کتاب جامع بهداشت عمومی، اساتید دانشگاههای علوم پزشکی کشور، جلد سوم، فصل دوازدهم، آخرین انتشار

۲- بهداشت مدارس ، دکتر رمضانخانی ـ آخرین انتشار

شیوه ارزشیابی دانشجو :

- آزمون نهایی (امتحان کتبی)
- آزمون عملی در آزمایشگاه های مربوطه

کاربرد کامپیوتر درتجزیه وتحلیلهای داده های بهداشتی **کد درس :۲۱**

پیشنیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد :۲

نوع واحد : نظری

هدف کلی درس:

بدست آوردن توانائی کار با نرم افزارهای معمول

شرح درس :

بعد از اتمام این درس دانشجویان قادر خواهند بود که داده های مربوط به یک طرح تحقیقاتی را وارد کرده ، تجزیه وتحلیل نمایند وبر اساس آن نتایج آن راد گزارش نمایند.

سرفصل درس : (۳۴ ساعت)

تهیه فرم ثبت اطلاع، کد شیت کردن، طراحی فرم ورود اطلاعات به کامپیوتر، طراحی بانک اطلاعاتی، پالایش داده های وارد شده ، انجام آنالیز توصیفی شامل:محاسبه شاخص های مرکزی در پراکندگی، تهیه جداول فراوانی وتوافقی، تهیه نمودارهای آماری، انجام آنالیز تحلیلی برای P-VALUE حدود اطمینان، حذف اثرات مخدوش کننده ها با آنالیز چند متغیره

منابع:

کتاب آموزش SPSS ،.آخرین انتشار

شیوه ارزشیابی دانشجو :

ارائه یک بانک اطلاعاتی به دانشجو برای تجزیه وتحلیل

نظامهای سلامت در ایران وجهان **کد درس : ۲۲**

پیشنیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد :۲

نوع واحد : نظری

هدف کلی درس:

آشنائی با سیستم های مختلف بهداشتی درمانی درکشورهای مختلف جهان و مقایسه روش های مختلف ارائه خدمات بهداشی ودرمانی باتوجه به نکات مثبت ومنفی(محاسن ومعایب)هر یک از این روشها.

شرح درس سرفصل درس : (۳۴ ساعت)

_زمینه: سطوح توسعه وسیاست و زیر ساخت اقتصادی مبنائی برای تجلی سیستم خدمات بهداشتی ودرمانی، هزینه های جایگیری، تامین خدمات بهداشتی ودرمانی در بخشهای خصوصی وعمومی ، کیفیت مراقبت، اجرای سیستم های خدمات بهداشتی ودرمانی با توجه به وضعیت بهداشتی ، اجتماعی، اقتصادی ، فرهنگی وسیاسی .

منابع:

۱ـ مطالعه تطبیقی نظام سلامت در دنیا، حسین زارع ، محمدرضا جمالی و . . . ـ جلد اول (حمایت های اجتماعی، بهداشت و درمان) ـ آخرین انتشار

۲ـ نظام سلامت در دنیا، حسین زارع ـ جلد دوم (بسته های خدمات درمانی ، بیمه سلامت) ـ آخرین انتشار

۳ـ گزارش جهانی سلامت سال ۲۰۰۰، نظامهای سلامت : ارتقاء عملکرد

۴ـ مدیریت بهداشت و درمان ، دکتر سعید آصف زاده، فصول چهارم و پنجم و ششم و پانزدهم ـ آخرین انتشار

شیوه ارزشیابی دانشجو :

امتحان +فعالیت های کلاسی(مقله وسخنرانی +حضور درکلاس و.....)

بهداشت سالمندان **کد درس : ۲۳**

پیشنیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد :۲

نوع واحد : نظری

هدف کلی درس:

هدف: آشنایی با اصول بهداشت در دوران سالخوردگی و تامین سلامتی سالمندان و درک عواملی که موجب افزایش طول عمر و در نتیجه افزایش جمعیت سالخورده می گردد.

شرح درس :

باتوجه به اینکه امید به زندگی در کلیه کشورها و همچنین ایران افزایش یافته است و ترکیب سنی جمعیت روبه سالمندی است دانشجو باتعریف سالمندی و جمعیت شناسی و عوامل مؤثر بر تغییرات هرم سنی آشنا خواهد شد و تغییرات فیزیولوژیک و پاتولوژیک و اپیدمی بیماریهای شایع و عوامل مؤثر بر آن جهت بهبود کیفیت زندگی سالمندان را فرا خواهد گرفت.

سرفصل درس : (۳٤ ساعت)

- تعریف سالمندی
- جمعیت شناسی و تغییرات هرم سنی در ایران و جهان
- عوامل موثر بر تغییرات جمعیت سالمندان در جامعه
- تغییرات فیزیولوژیک و آناتومیک سالمندان
- اپیدمیولوژی بیماریهای شایع جسمانی و روانی در سالمندان
- مراقبت از سالمندان
- پیری زودرس – عوامل مهم در طولانی کردن عمر
- پیشگیری از بیماریهای دوران سالمندی از دوران کودکی و جوانی
- عوامل موثر بر افزایش کیفیت زندگی سالمندان شامل :

تغذیه – فعالیتهای فیزیکی و اجتماعی – اوقات فراغت و بازنشستگی .

منابع :

۱- کتاب جامع بهداشت عمومی، تالیف اساتید دانشگاههای علوم پزشکی کشور، جلد سوم، فصل یازدهم، آخرین انتشار

شیوه ارزشیابی دانشجو :

- آزمون نهایی (امتحان کتبی)
- ارزیابی شرکت دانشجو در بحث های گروهی

وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
جمهوری اسلامی ایران
شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

مدیریت ونظارت در مراکز بهداشتی درمانی **کد درس : ۲۴**

پیشنیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد :۲

نوع واحد : نظری

هدف کلی درس:

هدف: دانشجویان پس از گذراندن این دوره آموزشی آگاهی و مهارت های زیر را کسب خواهند نمود.

- آشنایی با نظام شبکه مراقبت اولیه بهداشتی در ایران ، وظایف خانه های بهداشت و بهورزان

شناخت معیارها و ضوابط لازم برای پایش و نظارت فعالیت های خانه های بهداشت و بهورزان

- نظارت و ارزشیابی فعالیتهای بهورزان
- تهیه بازخوردهای لازم اطلاعاتی جهت بهبود عملکرد خانه های بهداشت و بهورزان در ارائه مراقبتهای اولیه بهداشتی

شرح درس :

در راستای آشنایی با نظام ارائه خدمات بهداشتی اولیه در ایران و نظارت و ارزشیابی فعالیتهای بهورزان و ارائه پس خوراند پایش به بهورز ، دانشجو در این درس با تعریف مدیریت و وظایف و برنامه ریزی و اجرای آن و جنبه های اقتصادی – اجتماعی PHC در سطح شهرستان و مرکز بهداشتی درمانی و خانه بهداشت و وظایف بهورز ، خانه بهداشت در خصوص بهداشت خانواده، بیماریها، مدارس ، دهان و دندان ، محیط و غیره آشنا خواهد شد.

سرفصل دروس : (۳۴ ساعت)

مدیریت و نظارت در مراکز بهداشتی درمانی کشور

بخش اول – مدیریت چیست

- تعاریف و اصول مدیریت
- وظایف اصلی مدیریت
- برنامه ریزی
- اجرا
- ارزشیابی

بخش دوم – جنبه های اقتصادی اجتماعی خدمات بهداشتی

بخش سوم – آشنایی با شبکه مراقبتهای اولیه بهداشتی

- ابعاد مختلف مراقبتهای اولیه بهداشتی
- شبکه بهداشتی درمانی شهرستان
- سازمان و مدیریت شبکه های بهداشتی درمانی در ایران

بخش چهارم – وظایف بهورزان در ارائه مراقبت اولیه بهداشتی

- سرشماری سالانه و ثبت اطلاعات
- آموزش بهداشت عمومی
- تشکیل گروههای داوطلب و شوراهای محلی بهداشت
- مراقبت از زنان باردار
- مراقبت از کودکان
- بهداشت باروری
- آموزش و فراگیری تغذیه ای
- مراقبت از دانش آموزان و بهداشت مدارس
- بهداشت دهان و دندان
- ایمن سازی
- نظارت بر مدارس و بهداشت حرفه ای
- بهسازی محیط و بهداشت محیط اماکن عمومی
- بازدید منزل
- بیماریابی
- درمان برخی بیماریها براساس پروتکل
- کمکهای اولیه درمانی و پیشگیری و درمان
- فوریتها

بازتوانی و کمک به معلولان

همکاری با دانشجویان اعزامی

بخش پنجم – نظارت و ارزشیابی فعالیتهای خانه های بهداشت و بهورزان

اهداف و روشهای مختلف نظارت و ارزشیابی

- فرایند نظارت و ارزشیابی مراقبتها
- چگونگی نظارت و ارزشیابی فعالیت بهورزان
- تهیه باز خورد برای بهورزان و پیگیری روند بهبود فعالیتها

منابع :

-خدمات مدیریتی در شبکه بهداشت و درمان شهرستان ، دکتر سیروس پیله رودی ، آخرین انتشار

-کتاب جامع بهداشت عمومی، اساتید دانشگاههای علوم پزشکی کشور، جلد دوم، فصل هفتم آخرین انتشار

شیوه ارزشیابی دانشجو :

- آزمون نهایی (امتحان کتبی)
- ارزیابی دوره ای

تکنولوژی آموزشی **کد درس : ۲۵**

پیشنیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد :۲ (۱واحد نظری-۱واحدعملی)

نوع واحد : نظری-عملی

هدف کلی درس:

هدف : شناخت مبانی تکنولوژی آموزشی جهت بکارگیری موثر آن توسط دانشجویان مربوطه

شرح درس :

طراحی یک برنامهٔ آموزشی اساس فرآیند آموزش را تشکیل می دهد که در آن با استفاده از روشهای علمی اهداف آموزشی انتخاب و روش آموزشی متناسب با آنها پیشنهاد می گردد و با کمک طراحی و تهیه رسانه های آموزشی، آن برنامه اجرا می گردد و پس از اجرا مورد ارزشیابی قرار می گیرد. دانشجو در این درس با اصول و مبانی تکنولوژی آموزشی آشنا خواهد شد.

سرفصل درس: (۱۷ ساعت نظری-۳٤ساعت عملی)

۱- آشنایی با تعریف و مبانی تکنولوژی آموزشی و طراحی منظم آموزشی

۲- آشنایی با فرآیند ارتباط برای برقراری آموزش

۳- نقش مواد و وسایل آموزشی و تاثیر آنها در یادگیری

٤- تدوین و تنظیم اهداف آموزشی متناسب با نیاز آموزشی و ویژگی های فراگیران

٥- تهیه و تدوین محتوای آموزشی متناسب با اهداف آموزشی و ویژگی های فراگیران

٦- انتخاب و بکارگیری روش آموزشی متناسب با اهداف آموزشی و ویژگی های فراگیران

۷- رسانه های آموزشی غیر نورتاب (تابلوها – اشیای واقعی – تصاویر آموزشی – چارت ها – پوسترها و نمودارها)

۸- رسانه های آموزشی نورتاب ساکن (فیلم استریپ – اسلاید، اورهد و اوپک)

۹- طراحی و تهیه یک نمونه پمفلت یا یک نمونه چارت برگردان یا یک نمونه پوستر متناسب با اهداف آموزشی و ویژگی های فراگیران

۱۰-اجراء (یا ایفای نقش بعنوان آموزشگر) برنامه آموزشی

۱۱-نظارت بر اجراء یا ایفای نقش یک نفر از همدوره ای های خود و ثبت نقاط ضعف و قوت برنامه آموزشی وی و ارائه پیشنهادات اصلاحی

۱۲-ارزشیابی کاربرد رسانه ها

۱۳-ارزشیابی Output برنامه آموزشی

وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
جمهوری اسلامی ایران
شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

منابع :

۱- تکنولوژی آموزشی، احدیان ـ آخرین انتشار

۲- تکنولوژی آموزشی، هاشم فرددانش ـ آخرین انتشار

شیوه ارزشیابی دانشجو :

- آزمون عملی در کارگاه آموزشی نهایی
- ارزیابی پروژه های آموزشی ارائه شده توسط دانشجو
- آزمون نهایی : امتحان کتبی

اپیدمیولوژی بیماریهای شایع در ایران **کد درس : ۲۶**

پیشنیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد :۲

نوع واحد : نظری

هدف کلی درس:

هدف: آشنایی با شناخت عوامل موثر بر توزیع و انتشار بیماریهای واگیر و غیر واگیر .

آشنایی با راههای انتقال ، پیشگیری و کنترل بیماریهای واگیر و غیر واگیر .

شرح درس :

باتوجه به اهمیت توزیع و انتشار بیماریهای واگیر وغیرواگیر جهت کنترل و پیشگیری آن، در این درس دانشجو باتعریف اپیدمیولوژی و عوامل خطر و ایمن سازی و مبارزه با عفونتهای تنفسی و غیره که از طریق هوا، غذا یا آب منتقل می شود آشنا خواهد شد و نسبت به بیماریهای غیرواگیر مثل سوء تغذیه و سرطانها و بیماریهای روانی و سوانح و بلایا جهت جلوگیری از بروز آنها اشراف خواهد یافت.

سرفصل درس : (۳٤ ساعت)

- تعریف اپیدمیولوژی
- عوامل خطر سلامتی
- راههای انتقال و کنترل بیماریها
- ایمن سازی (مصونیت میزبان)
- توزیع بیماریها و تعیین اولویت ها
- منابع اطلاعات بیماریهای عفونی
- عفونت های منتقله از طریق هوا :
- عفونت های حاد تنفسی
- عفونت های استرپتوکوکی و عوارض آن
- سرخک
- سیاه سرفه
- جذام
- سل
- مننژیت مننگوکوکی
- عفونت های منتقله از طریق غذا و آب

اسهالهای حاد باکتریایی

تیفوئید

فلج اطفال

هپاتیت نوع E,A

ژیاردیازیس

آمیبیازیس

کرمهای روده ای

- عفونت های ناشی از تماس مستقیم

بیماریهای مقاربتی

هپاتیت ویروسی C,B

تراخم

کزاز

شیستوزمیازیس

- بیماریهای منتقله بوسیله بند پایان

مالاریا

سالک جلدی و احشایی

- بیماریهای مشترک انسان و حیوان

کلیات بیماریهای مشترک انسان و حیوان

هاری

کیست هیداتیک (اکینوکوکوسیس)

توکسوپلاسموزیس

بروسلوزیس

سالمونلوزیس

تنیازیس

- بیماریهای غیر واگیر

سوء تغذیه

سرطانها (پوست ، مری ، معده ، پستان و ...

ناتوانیها (Disabilites)

- ناخوشی های دماغی (Mental illness) اسکیزوفرنی ، افسردگی ، خودکشی ، بیماریهای قلب و عروق)

- سوانح و تصادفات

- بلایا (سیل و زلزله)

منابع :

۱- اپیدمیولوژی و کنترل بیماریهای شایع در ایران، دکتر فریدون عزیزی ، دکترحسین حاتمی و دکتر جانقربانی ، آخرین انتشار

۲- بخشنامه ها و دستورالعمل های وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در مبارزه و کنترل بیماریهای واگیر و غیرواگیر ، آخرین انتشار

شیوه ارزشیابی دانشجو :

- آزمون نهایی (امتحان کتبی)

حشره شناسی پزشکی ومبارزه با ناقلین،سموم آفت کش ومقابله با آنها کد درس : ۲۷

پیشنیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد :۲ (۱واحد نظری- ۱واحد عملی)

نوع واحد : نظری - عملی

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجویان با انواع واقسام بیماریهایی که بوسیله بندپایان به انسان منتقل می شوند و روشهای متداول و معمول که برای پیشگیری و کنترل این قبیل بیماریها وجود دارد.

شرح درس :

در این درس دانشجویان در دو بخش نظری وعملی با انواع حشرات موذی و ناقل بیماریها و اصول مبارزه با آنها و همچنین انواع حشره کشهای و جونده کشهای مهم و طرز تهیه و کار با حشره کشها و اجرای سمپاشی آشنا خواهند شد.

سرفصل درس : (۵۱ ساعت)

الف) نظری : (۱ واحد، ۱۷ ساعت)

کلیاتی درباره بندپایان از نظر انتقال بیماری

- تقسیم بندی بندپایان :

مرفولوژی – بیولوژی و انتشار انواع مختلف حشرات (کولیسیده، پسیکودیده سیمولیده - سراتوپوگونیده - مگس ها - آنوپلورا – سیفوناپترا و کنه ها) بطور جداگانه ونقش آنها در انتقال بیماری در ایران .

- اصول مبارزه با حشرات و سایر بندپایان بطورکلی
- معرفی انواع مهم حشره کشهای بهداشتی و طرق مصرف آنها و معرفی وسایل سمپاشی طرق مبارزه با انواع مختلف حشرات (مبارزه شیمیایی – بیولوژیکی – ژنتیکی – بهسازی) و سایر بندپایان بطور جداگانه
- تستهای تعیین سطح حساسیت حشرات نسبت به حشره کش ها و طرق ارزشیابی حشره کشهای مصرفی
- تاثیر کاربرد انواع حشره کشها و جونده کشها بر آلودگی محیط (آب، خاک، گیاهان و مواد غذایی)
- اکولوژی جوندگان مهم و نقش آنها به عنوان مخزن بیماریهای انسانی
- طرق مختلف مبارزه عملی با جوندگان و معرفی جونده کشهای مهم

ب) عملی : (۱ واحد، ۳۴ ساعت)

نشان دادن (بصورت دمونستراسیون) انواع مهم حشرات – نمایش اسلاید – نمایش انواع وسایل شکار حشرات نمایش وسایل تست حساسیت و انجام تست حساسیت - نمایش پمپهای سمپاشی و طرز کار با آنها - طرز و طریقه آماده کردن حشره کشها برای اجرای سمپاشی ها

منابع :

۱- درسنامه طب پیشگیری و پزشکی اجتماعی پارک ، ترجمه خسرو رفایی شیرپاک، جلد سوم، فصل اول، آخرین انتشار

۲- کلیات حشره شناسی پزشکی ـ آخرین انتشار

شیوه ارزشیابی دانشجو :

- آزمون نهایی (امتحان کتبی)
- آزمون عملی (در آزمایشگاه حشره شناسی)

برنامه های ملی مبارزه با بیماریهای واگیر **کد درس : ۲۸**

پیشنیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف: آشنایی با بیماریهای مهمی که از طرف وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی برای آنها برنامه مبارزه در سطح ملی تدوین و در دست اجرا است و آشنایی با روشهای عملی مبارزه با این بیماریها

شرح درس :

برمبنای سرفصل تعیین شده زیر دانشجویان با برنامه های وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در مبارزه، کنترل و ریشه کنی بیماریهای واگیر به لحاظ نظری وعملی آشنا شده و وظایف مقرر را انجام می دهند.

سرفصل درس : (۳٤ ساعت)

- کلیاتی در باره مبارزه با بیماریهای عفونی شامل :
- چگونگی ایجاد یک عفونت
- زنجیره عفونت
- راههای انتقال و انتشار عفونتها

- استراتژی های مبارزه با بیماری های واگیر
- * آشنایی با بیماریهای واگیر داری که وزارت بهداشت و درمان برای کنترل ، حذف یا ریشه کنی آن برنامه های در دست اجرا دارد.
- در مورد هر یک از بیماریها ، تعریف و مشخصات کلی از بیماریها ، علائم و نشانه های بالینی ، اپیدمیولوژی بیماری گفته می شود و در مورد جنبه های اجرایی هر یک از بیماریها به نکات ذیل اشاره می شود:
- عنوان برنامه
- سابقه
- اهداف
- شاخصهای وضعیت فعلی
- روند بیماری در سالهای گذشته
- بیماریهایی که در برنامه های ملی قرار دارند عبارتند از :
- مالاریا

سل

- لیشمانیوز جلدی
- بیماریهای قابل کنترل از طریق واکسیناسیون (سرخک ، کزاز- سیاه سرفه – دیفتری – فلج اطفال – هپاتیت – سرخجه
- وبا

- هاری
- تب مالت
- ایدز، هپاتیت C و CCHF
- C.D.D
- ARI

منابع :

۱- بخشنامه ها و دستورالعمل های وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در مبارزه و کنترل بیماریها از جمله در برنامه های C.D.D. and E.P.I ،A.R.I و ....

۲- کتاب جامع بهداشت عمومی ، تالیف : اساتید دانشگاه، جلد ۲ و ۳ ، مباحث مربوطه، آخرین انتشار

۳- اپیدمیولوژی و کنترل بیماریهای شایع در ایران، دکتر فریدون عزیزی، دکتر حسین حاتمی، دکتر جانقربانی ، آخرین انتشار

شیوه ارزشیابی دانشجو :

- آزمون پایان ترم
- ارزیابی وضعیت مشارکت در بحث های گروهی

بیماریهای شایع کودکان و طرق پیشگیری از آن **کد درس : ۲۹**

پیشنیازیا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف: شناخت بیماری کودکان و نقش باورها و سنت ها در ایجاد و تشدید بیماری، توان در انجام معاینات ساده و تعلیم نحوه این معاینات ، شناخت بعضی از علائم مهم بیماریها و قدرت آموزش نحوه شناخت این علائم، آشنایی و مهارت در مراقبت از کودکان بیمار و قدرت تعلیم مهارتها به رده های پایین تر ، شناخت داروها و مکانیسم اثر داروهایی که مجاز به مصرف محدود آن هستند ، توان تشخیص کودکان علیل و قدرت تصمیم گیری در ارجاع آنان به مراکز مخصوص ، شناخت مهمترین اختلالات رشد و تکامل ، سوء تغذیه ، آویتا مینوزها و قدرت تشخیص این ناراحتی ها ، قدرت تعلیم کمکهای اولیه در طب کودکان .

شرح درس :

برمبنای اهداف تعیین شده دانش آموختگان این درس باتوجه به سرفصل های تعیین شده به شناخت بیماریهای کودکان و نقش باورها در روند بیماری و چگونگی معاینات اولیه و شناخت علائم بیماریها آشنا خواهند شد.

سرفصل درس : (۳۴ ساعت)

- اهمیت سلامت کودکان و تاثیر آن برجامعه
- ویژگیهای یک نوزاد و کودک سالم با تاکید بر شاخصهای رشد و نمو
- میزانهای ابتلا و مرگ و میر در نوزادان و کودکان و روند تغییرات آن در سالهای اخیر
- نشانه های بالینی مهم که حاکی از بیماری در کودکان هستند .
- عوامل تهدید کننده سلامت کودکان در مراحل مختلف زندگی (نوزادی – شیر خواری – نوپایی – سنین قبل و بعد از مدرسه)

I – نوزادان :

الف: شایعترین علل مرگ و ابتلا در نوزادان

ب- بیماری ها و عوامل تهدید کننده سلامت نوزادان شامل :

*وزن هنگام تولد (HBW – LBW)

*سن جنینی (Premature – Postmature)

*ناهنجاریهای شایع مادرزادی در نوزادان

*بیماریهای کروموزومی و ژنی نوزادان

*تشنج نوزادی و عوامل ایجاد کننده آن

*هیپوترمی و هیپرترمی نوزادان

*یرقان نوزادی

ج- مراقبت از نوزادان :

II- شیرخواران و کودکان :

الف – شایعترین علل مرگ و ابتلا در شیر خواران

ب- بیماریها و عوامل تهدید کننده شامل :

*وقفه در رشد و نمو (شاخصها – عوامل ایجاد کننده – علائم بالینی - پیشگیری).

*عفونتهای شایع در شیر خواران و کودکان نوپا شامل : (عفونتهای دستگاه تنفسی فوقانی و تحتانی – دستگاه گوارشی – دستگاه ادراری – بیماریهای بثوری تب دار – و بیماریهای CNS).

*سوانح ، حوادث و مسمومیتها

*کم خونی ها

*مسائل اجتماعی – روانی کودکان (نقش حضور والدین – اختلافات والدین – کودکان سر راهی – کودکان بزهکار – کودک آزاری)

ج- مراقبت از کودکان و انجام کمک های اولیه در موارد ضروری

منابع :

۱- کتاب جامع بهداشت عمومی ، تالیف : اساتید دانشگاه، جلد ۲ و ۳ (مباحث مربوطه)، آخرین انتشار

شیوه ارزشیابی دانشجو :

- آزمون پایان ترم
- ارزیابی دوره ایی دانشجویان

برنامه ملی مبارزه با بیماریهای غیر واگیر و اپیدمیولوژی آنها **کد درس : ۳۰**

پیشنیازیاهمزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف: آشنایی با بیماریهای غیر واگیر شایع – طرق ممکن پیشگیری با تقلیل موارد – روشهای بیمار یابی – در مورد هر بیماری آشنایی با علل ایجاد کننده امکان تغییریا حذف آنها .....

شرح درس :

دانش آموختگان این رشته با گذراندن سرفصل های زیر با بیماریهای غیرواگیر شایع و علل وعوامل ایجاد کننده و راههای کنترل و مبارزه با این بیماریها آشنا خواهند شد.

سرفصل درس : (۳۴ ساعت)

- کلیاتی در باره مبارزه با بیماریهای غیر واگیر شامل :

– اهمیت با تاکید بر Epidemiological and health transition و تغییرات ساختار جمعیت

اهداف مبارزه با بیماریهای غیر واگیر

استراتژی های مبارزه با بیماریهای غیر واگیر

آشنایی با بیماریها و رویدادهایی که وزارت بهداشت و درمان برای مبارزه با آنها برنامه های مدون دارد شامل :

دیابت

(Iodine Deficiency Disorders)IDD

پرفشاری خون و بیماریهای قلبی عروقی (بیماریهای ایسکمیک و رماتیسم قلبی)

- تالاسمی
- تصادفات رانندگی
- سوانح و سوختگی
- کم خونی ها
- بیماریهای تنفسی شغلی
- سرطانهای شایع
- بیماریهای روماتیسمی مزمن
- بیماریهای روانی
- در هر یک از بیماریهای فوق، تعریف و مشخصات کلی بیماری- علائم بالینی – اپیدمیولوژی – علل ایجاد کننده و عوامل خطر – روشهای پیشگیری در سطوح مختلف

منابع :

- انتشارات و دستورالعمل های وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در مراقبت از بیماریهای غیرواگیر
- اپیدمیولوژی و کنترل بیماریهای شایع در ایران، دکتر فریدون عزیزی، دکترحسین حاتمی و دکتر جانقربانی، آخرین انتشار

شیوه ارزشیابی دانشجو :

- آزمون پایان ترم
- ارزیابی دوره ای

بهداشت محیط ۱ (آب) **کد درس : ۳۱**

پیشنیازیاهمزمان: -

تعداد واحد: ۱

نوع واحد: نظری

هدف: آشنا نمودن دانشجویان باآلودگی های آب ومشکلات ناشی از آنها و راه جلوگیری از این آلودگی ها بصورت کلی

شرح درس :

دانش آموختگان با گذراندن سرفصل های مقرر این درس با ویژگیهای آب سالم چگونگی، کلرزنی، ویژگیهای مهم آب از نظر وجود عناصر مختلف و خواص فیزیکی و شیمیایی آب، آشنا شده و روشهای صحیح نمونه برداری از آب و اصول و مقررات بهداشتی آب سالم را فراخواهند گرفت.

سرفصل درس : (۱۷ ساعت)

ویژگیهای آب سالم

- اصلاح خواص ظاهری آب – حذف رنگ و بو و مزه)
- ضد عفونی آب – کلر زنی
- ضد عفونی آب – اوزونیزاسیون و سایر روشها
- اصلاح خواص شیمیایی - فلورزنی و حذف فلوئور و آهن و منگنز
- سختی و سختی گیری
- عناصر جزئی در آب و فلزات سنگین
- مواد شیمیایی در آب
- دترژان ها در آب
- مواد موتاژن – تراتوژن و سرطان زا در آب
- مواد رادیو اکتیو در آب
- مبارزه با آلگ های در آب
- بهداشت رودخانه
- ظرفیت خود پالایی رودخانه و پالایش طبیعی
- استانداردهای پساب جهت دفع آبهای سطحی
- بهداشت و محافظت سدها و مخازن آب
- بیماریهای ناشی از آب
- روش صحیح نمونه برداری آب و انجام اقدامات لازم در مواقع آلودگی نمونه
- بهداشت استخر ها (اصول و مقررات بهداشتی)
- اقدامات بهداشتی اولیه در رابطه با آب در مواقع بحران

منابع :

۱- اصول، کیفیت و تصفیه آب و فاضلاب ، تالیف دکترمحمد شریعت پناهی ، آخرین انتشار

شیوه ارزشیابی دانشجو :

- آزمون پایان ترم

بهداشت محیط ۲ (فاضلاب – زباله) **کد درس : ۳۲**

پیشنیازیا همزمان: –

تعداد واحد: ۱

نوع واحد: نظری

هدف: آشنا کردن دانشجویان با فاضلابها – تغییرات کمی و کیفی فاضلابها – اثرات فاضلابها بر محیط و راههای ساده تصفیه و دفع فاضلاب ها (بصورت کلی) – ترکیب زباله طرق بهداشتی جمع آوری و نگهداری زباله و همچنین آشنایی با روشهای بهداشتی دفع زباله

شرح درس :

باتوجه به اهمیت تغییرات کمی و کیفی فاضلابها و اثر آن بر محیط وهمچنین اهمیت راههای تصفیه و دفع فاضلاب ها و ترکیب زباله وچگونگی جمع آوری و نگهداری و دفع بهداشتی آن سرفصل های زیر تدوین شدند تا دانش آموختگان این مقطع بتوانند اهداف تعیین شده برای این درس را برآورده کنند.

سرفصل درس : (۱۷ ساعت)

- فاضلاب – (تعریف – انواع – منابع – تغییرات و ...)
- مشخصات فاضلابها فیزیکی – بیولوژیکی – شیمیایی
- پارمترهای مهم CcD- BoD – Vss- ss و تقسیم بندی فاضلابها .
- روش های تصفیه فاضلاب (آشغالگیری – شن گیری ته نشینی – تصفیه بیولوژیکی و دفع لجن ها)
- استاندارد کیفیت پسابها – دفع و یا استفاده مجدد از پساب و لجن ها
- زباله (تعریف – ترکیب – انواع – منابع و ...)
- خواص شیمیایی و فیزیکی و تشخیص مواد متشکله
- خطرات ناشی از دفع غیر بهداشتی زباله
- روشهای جمع آوری زباله
- نحوه آموزش مردم در خصوص مشارکت آنها در اجرای روشهای صحیح جمع آوری زباله.
- روشهای دفع زباله و نقش آن در پیشگیری از بیماریها .
- دفن بهداشتی زباله
- تهیه کمپوست
- بازیافت مواد زائد جامد
- سوزاندن
- بررسی مسائل و مشکلات موجود دفع زباله در ایران و تجربیات کشورهای دیگر
- نقش دفع صحیح زباله در بهره وری اقتصادی
- سازمانهای دخیل در امر فاضلاب و زباله و قوانین مربوطه .

منابع :

- اصول ، کیفیت و تصفیه آب و فاضلاب، تالیف دکترمحمد شریعت پناهی، آخرین انتشار
- مواد زائد جامد، دکتر قاسمعلی عمرانی، آخرین انتشار

شیوه ارزشیابی دانشجو :

- آزمون پایان ترم

بهداشت محیط ۳ (مواد غذایی ، مسکن ، هوا ، پرتوها) **کد درس : ۳۲**

پیشنیازیاهمزمان: -

تعداد واحد: ۱

نوع واحد: نظری

هدف: آشنایی با عوامل موثر در بهداشت مواد غذایی ، مسکن و معیارهای بهداشتی که در اماکن عمومی و مسکن باید رعایت شود و اثرات نامساعد اماکن غیر بهداشتی – آشنایی دانشجویان با انواع آلوده کننده های هوا و منابع انتشار آنها و مچنین اثرات نامساعدی که بر انسان و محیط زیست می توانند داشته باشند آشنایی با مخاطرات پرتوهای یونساز و طرق حفاظت در برابر آنها

شرح درس :

گذراندن سرفصل های تعیین شده برای این درس دانش آموختگان را قادر خواهد ساخت تا عوامل مؤثر در بهداشت مواد غذایی ، معیارهای بهداشتی در اماکن عمومی و مسکن را شناخته و تاثیرات غیربهداشتی بودن اماکن ونقش آلوده کننده های هوا و منابع انتشارات آنها و نقش این آلودگیها را بر انسان و محیط زیست بشناسند تا اهداف مقرر در این درس تحقق پیدا کند.

سر فصل درس : (۱۷ ساعت)

تعریف بهداشت مواد غذایی ، آلودگی مواد غذایی ، فساد مواد غذایی ، بیماریهای ناشی از غذا ، نگهداری مواد غذایی ، آماده سازی و عرضه بهداشتی مواد غذایی ، استاندارد ها و قوانین مرتبط با مواد غذایی

تعریف مسکن ، عوارض ناشی از زندگی در مساکن نامناسب و مسائل بهداشتی روانی ، تسهیلات و تجهیزات ایمنی در مسکن ، تهمیرات و نگهداری ساختمانها ، نور ، حرارت ، رطوبت ، تهویه ، انواع ، کلیاتی در مورد اماکن عمومی ، استخرها و شناگاهها ، گرمابه های عمومی ، بیمارستانها آسایشگاها ، زندانها ، هتل ها ، رستورانها سایر اماکن عمومی ، مقررات و آئین نامه های بهداشتی ، ترکیب هوا، تعاریف و اصطلاحات ، اثرات جو بر انتشار آلودگی ها ، تاریخچه سوانح ناشی از آلودگی هوا ، منابع آلودگی هوا، اثرات آلودگی هوا بر انسان ، اثرات آلودگی هوا بر گیاهان، سایر اثرات آلودگی هوا ، مقررات هوا ، کنترل آلودگی ها .

مقدمه ای راجع به پرتوها ی یونیزان ، حفاظت در برابر تشعشع ، واحدها و استانداردهای بین المللی ، اصول حفاظت در رادیوتراپی ، اصول حفاظت طب هسته ای ، آلودگی محیط زیست به مواد رادیو اکتیو ، دفع زباله های اتمی اثرات بیولوژیکی پرتوها .

منابع :

۱- پرتوهای یونساز و بهداشت آنها، دکتر اشرف السادات مصباح، آخرین انتشار.

شیوه ارزشیابی دانشجو :

- آزمون پایان ترم

بهداشت حرفه ای **کد درس : ۳٤**

پیشنیازیا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف : آشنایی با مسائل و مشکلات بهداشتی کارگران و محیط های کاری

شرح درس :

این درس با توضیح مفاهیم، اهداف و دامنه عمل بهداشت حرفه ای دانش آموختگان را با عوامل زیان آور محیط کار، بیماریهای حرفه ای و نقش عوامل فیزیکی، شیمیایی و بیولوژیکی آشنا نموده و اختلالات اسکلتی، عضلانی، روانی ناشی از کار وهمچنین اصول و روشهای پیشگیری از بیماریها و حوادث ناشی از کار را توضیح خواهد داد.

سرفصل درس : (۳۴ ساعت)

۱- تعاریف ، مفاهیم و اهداف و دامنه عمل بهداشت حرفه ای

۲- عوامل زیان آور محیط کار (فیزیکی ، شیمیایی ، بیولوژیکی و ارگونومیکی

۳- بیماریهای حرفه ای

۳-۱ بیماریهای ناشی از عوامل فیزیکی

۳-۲ بیماریهای ناشی از عوامل شیمیایی – سموم و مسمومیت های شغلی – گردو غبار

۳-۳ بیماریهای ناشی از عوامل بیولوژیکی

٤- اختلالات اسکلتی – عضلانی

٥- اختلالات روانی ناشی از کار (استرس ، نوبت کاری)

٦- کلیات ارگونومی (مهندسی عوامل انسانی)

۷- کلیات روشهای ارزیابی اندازه گیری عوامل زیان آور محیط کار

۸- ایمنی و حوادث ناشی از کار

۹- اصول و روشهای پیشگیری از بیماریها و حوادث ناشی از کار

۱۰- بازدید از محیط های کاری و تهیه گزارش بررسی

منابع :

۱- چوبینه ، علیرضا، کلیات بهداشت حرفه ای، آخرین انتشار .

۲- اصول ارگونومی ، حسن صادق نائینی، آخرین انتشار.

شیوه ارزشیابی دانشجو :

- آزمون پایان ترم
- ارزشیابی های در طول ترم

اصول مدیریت در خدمات بهداشتی **کد درس :۳۵**

پیشنیازیاهمزمان : ندارد

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

اهداف :

دانشجویان پس از گذراندن این دوره آموزشی، آگاهی و مهارتهای زیر را کسب خواهند کرد :

- آشنایی با مفاهیم اولیه وکلیات مدیریت
- آشنایی با اهداف ، ساختار، وظایف و کارکرد سازمانها و تشکیلات بهداشتی، درمانی کشور در سطوح مختلف و نحوه مدیریت آنها
- آشنایی با اهداف، ساختار و کارکرد سازمانهای بهداشتی بین المللی

شرح درس :

دانش آموختگان با گذراندن سرفصل های زیر قادر خواهند بود تا با مفاهیم اولیه و کلیات مدیریت ، اهداف ، ساختار، وظایف و کارکرد سازمانها و تشکلات بهداشتی درمانی کشور در سطوح مختلف وچگونگی مدیریت آنها آشنا شده و با ساختار و کارکرد سازمانهای بهداشتی بین المللی مقایسه نمایند.

سرفصل درس : (۳٤ ساعت)

الف) کلیات مدیریت:

- تعاریف و مفاهیم
- سیر تکوینی تئوری ها و مکاتب مدیریت از آغاز تا امروز
- وظایف مدیران (برنامه ریزی ، سازماندهی، بسیج امکانات و منابع، هدایت، انگیزش و رهبری ، هماهنگی وارتباطات و کنترل و ارزشیابی)

ب) خدمات بهداشتی :

- مفاهیم سلامت، بیماری و بهداشت
- طیف سلامت و دامنه فعالیت در بهداشت عمومی
- ویژگیهای اقتصادی و اجتماعی بخش بهداشت

ج) مدیریت خدمات بهداشتی :

- کاربرد اصول مدیریت در بخش بهداشت
- نظامهای عرضه خدمات بهداشتی در جهان
- سازمانهای بهداشتی بین المللی
- سازمان و مدیریت تشکیلات بهداشتی در ایران
- مراقبتهای اولیه بهداشتی و شبکه های ارائه خدمات

منابع :

۱- درسنامه پزشکی پیشگیری و اجتماعی، آخرین انتشار

۲- ملک ماهون و همکاران، « درباره مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی» ،آخرین انتشار

۳- خدمات مدیریتی در شبکه بهداشت و درمان شهرستان ، دکتر سیروس پیله رودی ، آخرین انتشار

شیوه ارزشیابی دانشجو :

- آزمون پایان ترم
- ارزیابی دوره ای

بهداشت روانی و اعتیاد **کد درس : ۳۶**

پیشنیازیاهمزمان : روانشناسی وبهداشت روان

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

اهداف :

- آشنایی با تعریف – اصول ، اجزا و مفاهیم بهداشت روانی
- آشنایی با عوامل موثر در بهداشت روانی
- آشنایی با علل و زمینه های اعتیاد و راههای پیشگیری و تقابل با آن

شرح درس :

این درس دانشجویان را با اصول و مفاهیم بهداشت روانی آشنا نموده وعوامل و متغیرهای زمینه ساز و مؤثر در آن را توضیح خواهد داد. همچنین دانشجویان در این درس با علل و عوامل و زمینه های اعتیاد و روشهای پیشگیری و مقابله با آن آشنا خواهند شد.

سرفصل درس : (۳٤ ساعت)

الف) بهداشت روان :

- تعریف بهداشت روان
- تاثیر متقابل سلامت جسم و روان و مکانیسم های آن
- شاخصهای سلامت روان
- عواملی که موجب اختلالاتی در بهداشت روان می شوند
- نقش محیط (خانواده – جامعه) در سلامت روان
- مسائل دوران بلوغ و نقش متقابل بهداشت روان در آن
- اهمیت بهداشت روان در دوره های مختلف سنی (کودکان، نوجوانان، جوانان و سالمندان)
- نقش ایمان و معنویت در سلامت روان
- راههای پیشگیری از بروز اختلالات و بیماریهای روانی
- برنامه های کشور بهداشت روان

ب) اعتیاد :

- کلیاتی در مورد اعتیاد و مواد اعتیادآور
- اعتیاد از دیدگاه بهداشت روانی
- علل و زمینه های اعتیاد
- اعتیاد، جرم یا بیماری
- نقش عوامل زیست شناختی، روانی و رفتاری، عوامل اجتماعی ، اقتصادی و محیطی در اعتیاد
- نقش باورها و فرهنگ جامعه در اعتیاد

- وضعیت اعتیاد در ایران و جهان و برنامه های پیشگیری از اعتیاد
- نگاهی به روشهای مقابله با اعتیاد در گذشته و راههای جدید

منابع :

۱- برنامه کشوری بهداشت روانی، دکتر جعفر بوالهری ، آخرین انتشار

۲- بهداشت روانی، دکتر بهروز میلانی فر، آخرین انتشار

شیوه ارزشیابی دانشجو :

- آزمون نهائی
- آزمونهای دوره ای

تغذیه کاربردی **کد درس : ۳۷**

پیشنیازیاهمزمان:اصول تغذیه

تعداد واحد: ۲(۱/۵واحد نظری – ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری –عملی

اهداف :

- آشنایی با نقش و اهمیت تغذیه در بهداشت و سلامت جامعه
- آشنایی بااستانداردهای مواد مغذی و تنظیم برنامه غذایی
- آشنایی با تغذیه گروههای آسیب پذیر
- آشنایی با روشهای مختلف ارزیابی وضع تغذیه
- آشنایی با آموزش تغذیه

شرح درس :

این درس دانشجویان را با نقش و اهمیت تغذیه در سلامت فردی و سلامت جامعه و استانداردهای مواد غذائی، تنظیم برنامه غذائی، چگونگی تغذیه گروههای آسیب پذیر آشنا نموده و بالاخره روشهای ارزیابی وضع تغذیه را ارائه خواهد داد.

سرفصل درس : تئوری (۲۶ ساعت)

- نقش و اهمیت تغذیه در بهداشت و سلامت جامعه
- دریافت های غذایی مرجع ، هرم غذایی و کاربرد آن ، اصول برنامه ریزی تغذیه
- اهمیت گروههای آسیب پذیر در برنامه های تغذیه
- تغذیه گروههای آسیب پذیر جامعه
- روشهای مختلف ارزیابی وضع تغذیه (روشهای تن سنجی ، مصرف مواد غذایی و روشهای بالینی و آزمایشگاهی و غیره)
- روشهای مختلف آموزش تغذیه

عملی : (۱۷ ساعت)

- شرکت در یک برنامه تغذیه ای نظیر : بررسی وضع تغذیه در یک جمعیت مشخص
- تنظیم یک برنامه کوتاه آموزشی برای یک گروه آسیب پذیر .

منابع :

۱- راهنمای کاربردی تغذیه برای بیماران دیابتی ، آخرین انتشار

۲- اصول تغذیه رابینسون ، آخرین انتشار

۳- تغذیه تکمیلی، آخرین انتشار

٤- تغذیه و رژیم غذایی زن باردار، آخرین انتشار

٥- تغذیه و رژیم غذایی ورزشکاران، آخرین انتشار

شیوه ارزشیابی دانشجو :

- آزمون پایان ترم
- آزمونهای دوره ای

بهداشت مادران و کودکان **کد درس : ۳۸**

پیشنیازیاهمزمان : ندارد

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

اهداف :

- آشنایی با کلیاتی در مورد بهداشت مادر و کودک
- آشنایی با چگونگی مراقبتهای مادران و کودکان (کمیت، کیفیت و اجزاء مراقبت ها)
- آشنایی با رشد و تکامل کودکان و عوامل موثر بر آن و توان تشخیص چگونگی و روند رشد و تکامل
- آشنایی با عوامل موثر و خطرزا در سلامت مادر و کودک و راههای پیشگیری از آن
- آشنایی با عوامل موثر در مرگ کودکان و مادران و راههای پیشگیری از آن

شرح درس :

باتوجه به آسیب پذیری این دو گروه و اهمیت ارائه خدمات به آنها در این درس دانشجو با کلیات وچگونگی مراقبتهای کمی و کیفی مادران وکودکان آشنا شده و روند رشد و تکامل کودکان، عوامل مؤثر بر آن و راههای پیشگیری از اختلال در سلامتی ، رشد و تکامل و مرگ و میر کودکان و مادران را فراخواهند گرفت.

سرفصل درس : (۳۴ ساعت)

- تعریف بهداشت مادر و کودک ، اهمیت ، گروه ، هدف
- تاریخچه خدمات بهداشت مادر و کودک در ایران وجهان
- مراقبتها وخدمات قبل از بارداری (مشاوره قبل از ازدواج – آزمایشهای قبل از ازدواج – آموزش در مورد فاصله گذاری و تاثیر آن در سلامت مادر و کودک)
- مراقبتها و خدمات دوران بارداری (چگونگی تشکیل پرونده، چگونگی تعیین زمان زایمان، معاینات کلینیکی و پاراکلینیکی ، تشخیص حاملگیهای آسیب پذیر و مراقبت ویژه از آنها، نحوه رشد جنین وعواملی که بر رشد جنین تاثیر می گذارند (برنامه واکسیناسیون در زمان بارداری، تغذیه دوران بارداری و آموزش مادران).
- مراقبتهای حین و پس از زایمان ، عوارض زایمان، مراقبت مادر پس از زایمان
- میزانهای مرگ مادران ، عوامل موثر و راههای پیشگیری
- نوزاد طبیعی ، ویژگیها و شاخص ها
- نوزاد نارس
- سایر نوزادان آسیب پذیر (I.U.G.R – L.B.W) عوامل موثر در تولد آنها ، راههای پیشگیری و مراقبتها
- میزانهای مرگ نوزادان ، کودکان و علل وعوامل موثر بر آنها
- تغذیه با شیر مادر ، مکانیسم ترشح شیر ، فوائد شیر مادر ، تغذیه مصنوعی و مسائل مربوط به آن، تغذیه تکمیلی

- رشد و تکامل و عوامل موثر بر آن (در دوران جنینی – شیرخواری – کودکی)
- نموادر رشد و تفسیر آن
- مراقبتهای بهداشتی شیرخواران ، در سال اول تولد ، مراقبت از کودکان
- مراقبت از کودکان قبل از سنین مدرسه
- سوءتغذیه در کودکان
- واکسیناسیون و اجرای برنامه گسترش ایمن سازی
- سازمانهای ارائه دهنده خدمات بهداشت مادر و کودک
- ارزشیابی خدمات بهداشت مادر و کودک

منابع :

۱- کتاب جامع بهداشت عمومی، گروه نویسندگان اساتید دانشگاه، جلد ۲ و ۳ ، آخرین انتشار

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- آزمون نهائی
- ارزیابی نحوه مشارکت در بحث های گروهی

بهداشت باروری **کد درس : ۳۹**

پیشنیازیاهمزمان : آناتومی و فیزیولوژی

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

اهداف :

- آگاهی از اهمیت بهداشت باروری در سلامت مادر، جنین، نوزاد، کودک و خانواده
- آگاهی از اجزاء بهداشت باروری و ارتباط آن با ارتقاء سلامت

شرح درس :

این درس دانشجویان را از اهمیت و نقش بهداشت باروری در سلامت مادر، جنین، کودک و خانواده آگاه نموده و با اجزاء بهداشت باروری وارتباط آن با حفظ و ارتقاء سلامتی کودکان، مادران و خانواده آشنا خواهد ساخت.

سرفصل درس : (۳۴ ساعت)

- کلیاتی در مورد بلوغ طبیعی (بلوغ جسمی – روانی ، اجتماعی و مشکلات و اختلالات زمان بلوغ)
- کلیاتی در مورد تاثیر عوامل مختلف (فرهنگی ، اجتماعی ، اقتصادی و بهداشتی) بر مسائل دوران بلوغ
- قاعدگی در دختران و بهداشت جسمی و روانی و اجتماعی آن
- اهمیت تغذیه در دوران بلوغ و نوجوانی
- حاملگیهای ناخواسته در نوجوانان و تاثیر آن بر سلامتی مادر ، جنین، کودک و خانواده
- عفونتهای دستگاه تناسلی AIDS)، (STDs ، عوامل زمینه ساز و راههای پیشگیری از آن
- بهداشت ازدواج
- حاملگیهای ناخواسته، سقط های عمدی ، تاثیر آن بر مورتالیتی و موربیدیتی زنان و راههای پیشگیری از آن
- لزوم فاصله گذاری و اثر آن در سلامتی مادر و کودک
- خشونتهای جنسی، روانی ، جسمی و اجتماعی زنان – میزان بروز و شیوع – عوامل ایجاد کننده و راههای پیشگیری از آن
- ناباروری (علل و عوامل ایجاد کننده ، راههای پیشگیری و درمان)
- کلیاتی در مورد سرطانهای زنان (میزان ها، عوامل موثر ، پیشگیری ها)
- یائسگی ، عوارض و راههای پیشگیری از عوارض
- نقش و مشارکت مردان در بهداشت باروری

منابع :

۱- کتاب جامع بهداشت عمومی، گروه نویسندگان اساتید دانشگاه،جلد ۱، ۲ و ۳ (مباحث مربوطه) ، آخرین انتشار

شیوه ارزشیابی دانشجو :

- آزمون پایان ترم
- آزمونهای دوره ای

اصول برنامه ریزی بهداشتی **کد درس : ۴۰**

پیشنیازیا همزمان: اصول مدیریت در خدمات بهداشتی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

اهداف:

۱-آشنایی دانشجویان با ماهیت ، اصول و مراحل مختلف فرایند برنامه ریزی و برنامه ریزی بهداشت در نظام سلامت

۲- ارتقاء میزان شناخت و توان تحلیل برنامه های بهداشتی

۳- کسب آمادگی لازم برای مشارکت در تدوین برنامه های بهداشتی در سطح اول و نیز ارزشیابی و تحلیل هزینه – بهره دهی و هزینه اثر بخشی برنامه های بهداشتی

شرح درس:

این درس متضمن ماهیت، اصول و مراحل مختلف فرایند برنامه ریزی بطورکلی و برنامه ریزی بهداشت در نظام سلامت خواهد بود. همچنین چگونگی ارتقاء سطح شناخت و توان تحلیل برنامه های بهداشتی و کسب آمادگی برای مشارکت در برنامه های بهداشتی و ارزشیابی آنها و تحلیل هزینه – بهره دهی را ارتقاء خواهد داد.

سرفصل درس: (۳۴ ساعت)

- تعریف مفاهیم برنامه ریزی و برنامه ریزی بهداشتی
- ضرورت و اهمیت برنامه ریزی ، محاسن و محدودیتهای برنامه ریزی
- هدفها و بینش های برنامه ریزی (ارضاء و اقناع ، بهینه سازی و سازگاری)
- نظامهای مختلف برنامه ریزی ، محاسن و محدودیتها
- سطوح برنامه ریزی (ناحیه ای ، منطقه ای و ملی)
- ویژگیهای یک برنامه ریزی مناسب و مطلوب
- سلسله مراتب برنامه ها (برنامه های هشتگانه)

مراحل مختلف برنامه ریزی بهداشتی :

- آگاهی از فرصت ها ، امکانات و محدودیت ها
- برآورد وضعیت و شناخت و تحلیل وضع موجود
- تعیین اهداف ، نیازها و اولویتها
- تعیین راهها ، وسائل و ابزار
- ارزیابی روشها و تکنیکها
- انتخاب بدیل و راه کار مناسب و موثر
- تدوین برنامه های فرعی و پشتیبان
- تنظیم برنامه تفصیلی و عملیاتی
- تعیین توالی فعالیتها و زمان بندی اجرای برنامه
- بیان کمی برنامه ها، تخصیص منابع و بودجه

وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
جمهوری اسلامی ایران
شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

اجرای برنامه

- پیگیری پیشرفت کار، پایش و کنترل
- آشنایی با مدلها و تکنیکهای کنترل
- ارزشیابی نهائی (سنجش میزان نتایج ، تحلیل هزینه – بهره دهی و هزینه – اثر بخشی) و ارائه گزارش .

منابع :

۱- اصول برنامه ریزی بهداشتی، اندروگرین ،آخرین انتشار

۲- برنامه ریزی در ارائه خدمات سلامت ، محمود نکوئی فر ،ملیکه بهشتی فر، آخرین انتشار

شیوه ارزشیابی دانشجو :

- آزمون نهائی
- ارزیابی چگونگی مشارکت در بحث های گروهی

آموزش بهداشت و ارتباطات **کد درس : ۴۱**

پیشنیازیا همزمان : ندارد

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

اهداف :

- آشنایی دانشجویان با مفاهیم واصول آموزش بهداشت
- آشنایی دانشجویان با نقش واهمیت آموزش بهداشت در شرایط ومکانهای مختلف
- توانمند نمودن دانشجویان جهت برنامه ریزی و تهیه برنامه های آموزش بهداشت
- توانمند نمودن دانشجویان جهت اجرا و ارائه پیامهای بهداشتی با روشهای مختلف
- توانمند نمودن دانشجویان جهت ارزشیابی برنامه های آموزش بهداشت

شرح درس :

این درس دانشجویان را با مفاهیم و اصول و نقش و اهمیت آموزش بهداشت در شرایط مختلف آشنا نموده و آنان را جهت برنامه ریزی و تدوین برنامه های آموزش بهداشت و ارائه پیام های بهداشتی و ارزشیابی برنامه های آموزش بهداشت توانمند خواهد ساخت.

سرفصل درس : (۳۴ ساعت):

- مروری بر تعریف، اهداف ، اصول ، فلسفه و دامنه کاربرد آموزش بهداشت
- تعریف و مفاهیم مربوط به ارتقاء سلامت
- رفتار بهداشتی و آموزش بهداشت
- یادگیری و تغییر رفتار در آموزش بهداشت
- هماهنگی بین بخشی در آموزش بهداشت
- آموزش بهداشت و توسعه
- فرهنگ جامعه و آموزش بهداشت
- نقش آموزش بهداشت در سطوح مختلف پیشگیری
- تشخیص نیازهای آموزشی
- مراحل برنامه ریزی آموزش بهداشت
- روشهای ارائه و انتقال پیامهای بهداشتی
- تعریف، هدف و اصول مشاوره
- مشاوره بهداشتی
- روشهای ارائه و انتقال پیامهای بهداشتی
- طرز تهیه انواع نشریات بهداشتی
- کاربرد رسانه ها در آموزش بهداشت

- مروری بر تعریف ارتباط و انواع آن
- اجزاء تشکیل دهنده ارتباط و ویژگی های آنها
- نقش ارتباطات جمعی در آموزش بهداشت
- استفاده از وسایل کمک آموزشی جهت انتقال پیام های بهداشتی
- نقش مربیان آموزش بهداشت در شبکه ارائه خدمات بهداشتی درمانی
- نقش آموزش بهداشت در پیشگیری از بیماریهای واگیر
- نقش آموزش بهداشت در پیشگیری از بیماریهای مزمن
- نقش آموزش بهداشت در برنامه های بهداشت خانواده
- نقش آموزش بهداشت در برنامه های بهداشت مدارس
- شناخت موانع و مشکلات آموزش بهداشت
- ارزشیابی برنامه های آموزش بهداشت
- پژوهش در آموزش بهداشت

منابع :

۱- ساروخانی، باقر. جامعه شناسی ارتباطات. آخرین انتشار

۲- محسنی، منوچهر. آموزش بهداشت. آخرین انتشار

۳- محسنیان راد. ارتباط شناسی، آخرین انتشار

شیوه ارزشیابی دانشجو :

- آزمون نهائی
- تهیه و تدوین یک برنامه آموزش بهداشت

بیماریهای ارثی و مشاوره ژنتیکی **کد درس : ۴۲**

پیشنیازیا همزمان : ندارد

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

اهداف :

- آشنایی با اصول و مبانی ژنتیک وانتقال بیماریهای ارثی
- آشنایی با علائم و تظاهرات بیماریها و ناهنجاریهای ژنتیک در کودکان
- توانایی اینکه با تعیین شجره نامه و وضعیت خانوادگی یک کودک بیمار، والدین وی را در مورد احتمال خطر در حاملگیهای بعدی برای داشتن یک فرزند معلول آگاه نماید.

شرح درس :

دراین درس دانشجویان با اصول، مبانی وعلائم و تظاهرات بیماریهای ژنتیکی و ناهنجاریهای ناشی از آن در کودکان آشنا شده و قادر خواهند بود با تعیین شجره نامه و وضعیت خانواده یک کودک بیمار والدین او را در باره احتمال خطر در حاملگی های بعدی آموزش دهند.

سرفصل درس : (۳۴ ساعت)

- تعاریف و تاریخچه ژنتیک
- ساختمان سلول و سلولهای جنسی
- تکامل جنین و ناهنجاریهای جنینی
- ژن ها، ژنوتیپ و فنوتیپ
- قوانین وراثت
- اختلالات کروموزومی (بیماریهای مربوط به کروموزومهای جنسی – اختلالات مربوط به کروموزومهای اوتوزومال)
- بیماریهای مندلی
- ژنوزوموپاتی و بیماریهای متابولیک
- ایمونوژنتیک و گروههای خونی (سیستم، ABO ، سیستم رزوس (Rh) ، اریتروبلاستوز جنینی)
- اختلالات چند عاملی (Multifaclorial Disorders)
- نقش استعداد ژنتیک در اختلالات شایع (سرطانها – بیماریهای قلب و عروق – دیابت – اختلالات مغزی و ...)
- ژنتیک جمعیت
- اقدامات پیشگیری و اجتماعی :

وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
جمهوری اسلامی ایران
شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

الف) اقداماتی که برای ارتقاء سلامتی صورت گرفته : نیک زادگی (Eugenics) منفی و مثبت اصلاح نژاد – مشاوره ژنتیک – پیشگیری از ازدواجهای فامیلی پرخطر و ازدواج در سنین بالا

ب) محافظت اختصاصی

ج) تشخیص به موقع و درمان : تعیین حاملین ژنتیکی – تشخیص قبل از تولد – غربالگری نوزادان تازه متولد شده و تشخیص بیماران قبل از ظهور و علائم بالینی

د) پیشگیری و توان بخشی در بیماریهای ژنتیکی

منابع :

۱- درسنامه طب پیشگیری و پزشکی اجتماعی ،شیریاک،آخرین انتشار

۲- اصول ژنتیک پزشکی ،نوری دلوئی،آخرین انتشار

شیوه ارزشیابی دانشجو :

- آزمون نهائی
- تهیه شجره نامه برای یک کودک مبتلا به بیماریهای ژنتیکی و بررسی احتمال خطر

پاتولوژی جغرافیایی ایران (معرفی بیماریهای شایع) **کد درس : ٤٣**

پیشنیازیا همزمان: ندارد

تعداد واحد:۲

نوع واحد: نظری

هدف : آشنایی دانشجویان با بیماریهای بومی مناطق مختلف ایران

شرح درس :

آشنائی دانشجویان با بیماریهای بومی مناطق مختلف ایران اهمیت بسیاری دارد. دراین درس دانشجویان بیماریهای شایع مناطق مختلف و ویژگیهای اپیدمیولوژیک این بیماریها را در اقلیمهای ساحلی، معتدله و کوهستانی و مناطق کویری خواهند شاخت و ارتباط شرایط اکولوژیکی با سلامت جامعه را فراخواهند گرفت.

سرفصل دروس : (۳۴ ساعت)

۱- تقسیم بندی کشور از لحاظ اکولوژیک (اقلیمهای هفت گانه)

۲- بیماریهای شایع در مناطق ساحلی دریای خزر با تاکید بر ویژگیهای اپیدمیولوژیک در اقلیم مربوطه

۳- بیماریهای شایع در دشت ساحلی خوزستان و سایر مناطق دشت جنوب سلسله جبال زاگرس با تاکید ویژگیهای اپیدمیولوژیک در اقلیم مربوطه

٤- بیماریهای شایع در مناطق کوهستانی شیب جنوبی سلسله جبال زاگرس با تاکید بر ویژگیهای اپیدمیولوژیک در اقلیم مربوطه

٥- بیماریهای شایع در مناطق معتدله و کوهستانی فلات مرکزی با تاکید ویژگیهای اپیدمیولوژیک در اقلیم مربوطه

٦- بیماریهای شایع در مناطق اطراف کویر مرکزی و دشت لوت با تاکید بر ویژگیهای اپیدمیولوژیک در اقلیم مربوطه

۷- شرایط اکولوژیکی کشور از نظر ژئو پلی تیک سواحل و بنادر در مسیر ترانزیت اروپا و آسیا و رابطه آن با سلامت جامعه

منابع :

۳- پاتولوژی جغرافیایی ایران ، زرتشت هوشفر ـ آخرین انتشار

شیوه ارزشیابی دانشجو :

- آزمون نهائی
- ارزیابی نحوه شرکت در بحث های گروهی کلاس

روش تحقیق در علوم بهداشتی **کددرس :** ٤٤

پیشنیازیا همزمان: آمار حیاتی ۲ و اصول و کلیات اپیدمیولوژی

تعداد واحد: ۳(: ۲ واحد نظری -۱واحد عملی)

نوع واحد: نظری -عملی

هدف: هدف از این درس آشنایی دانشجویان با روش پژوهش علمی در علوم بهداشتی و مراحل مختلف پژوهش به منظور قادر بودن به :

- انتخاب موضوع مورد مطالعه
- تدوین طرح و اجرا پژوهش
- نوشتن گزارش پژوهش

شرح درس :

پژوهش علمی در علوم بهداشتی اهمیت ویژه ای دارد. در این درس دانشجویان با فرایند تدوین مراحل مختلف یک طرح تحقیقاتی آشنا شده و درنهایت قادر خواهند بود بطور فردی یا گروهی یک پروژه تحقیقاتی را از ابتدا تا انتهای تدوین و ارائه نمایند.

سرفصل دروس: (۳۴ ساعت نظری)

کلیات شامل : تعریف – اهمیت – ضرورت – و وضعیت تحقیقات در ایران و جهان – اجزا و مراحل انجام یک پروژه پژوهشی

- انتخاب موضوع تحقیق و معیارهای آن
- بررسی متون
- روش نگارش بیان مسئله
- تدوین اهداف ، سوالات پژوهشی و فرضیات
- روش و مواد شامل : جمعیت مورد مطالعه – نوع مطالعه – مرور انواع مطالعات – متغیرها – (تعریف – انواع و ماهیت متغیرها)- شیوه جمع آوری داده ها – روش نمونه گیری – آزمایش مقدماتی – حجم نمونه – شیوه تجزیه و تحلیل داده ها (با استفاده از جداول توخالی – پیش بینی تستهای آماری مناسب) محدودیتهای مطالعه – ملاحظات اخلاقی .

مدیریت اجرای پژوهش شامل : (۳۴ساعت عملی)

برآورد نیازها : مواد، تجهیزات و نیروی انسانی – زمان بندی (جدول گانت) – بودجه – نظارت بر روند اجرای پژوهش

شیوه گزارش نویسی

دانشجویان قدم به قدم با ارائه مراحل مختلف روش تحقیق ، هر یک بطور جداگانه و اختصاصی یک پروژه تحقیقاتی براساس الگوی ارائه شده در کلاس بایستی تدوین نمایند . بخشی از نمره درس به پروپوزال ارائه شده توسط دانشجو تعلق خواهد گرفت .

منابع :

۱- تحقیق در سیستم های بهداشتی ، WHO، آخرین انتشار

۲- اپیدمیولوژی گوردیس، آخرین انتشار

۳- روش تحقیق و نگارش مقالات علمی ، تالیف دکتر شاهین آخوندزاده ، دکتر دلیری همپا، آخرین انتشار

شیوه ارزشیابی دانشجو :

- آزمون نهائی
- تهیه و تدوین یک پروژه تحقیقاتی وارائه آن

زبان تخصصی **کد درس : ۴۵**

پیشنیاز یاهمزمان: زبان عمومی

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

اهداف :

- آشنا ساختن دانشجو با متن و منابع علمی و واژه ها و اصطلاحات انگلیسی مورد لزوم رشته های بهداشت عمومی
- توانایی درک مفاهیم وبهره گیری از کتب و مجلات علمی در رابطه با رشته بهداشت عمومی به منظور ارتقاء سطح دانش حرفه ای

شرح درس :

این درس دانشجویان را با متون، واژه ها و اصطلاحات انگلیسی مورد لزوم در رشته های بهداشت عمومی آشنا نموده و توانائی آنها را در درک مفاهیم مرتبط با رشته بهداشت عمومی ازکتب و مجلات علمی ارتقاء خواهد داد.

سرفصل درس : (۳۴ ساعت)

- مقدمه براختصارات بهداشت عمومی و پزشکی متداول
- پسوندها و پیشوندهای مصطلح در بهداشت عمومی
- استفاده صحیح از فرهنگ لغات بهداشت عمومی و پزشکی
- خواندن متون علمی مربوط به بهداشت عمومی و درک مفاهیم و معانی
- نوشتن صحیح لغات و اصطلاحات بهداشت عمومی و پزشکی
- ترجمه وخلاصه نویسی متون علمی بهداشت عمومی

منابع :

1- English for the students of Medicine.latest edition

شیوه ارزشیابی دانشجو :

- آزمون نهائی در حیطه های خواندن، نوشتن و درک مفاهیم

بهداشت مواد غذایی **کد درس : ۴۶**

پیشنیازیاهمزمان : ندارد

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

اهداف :

- آشنایی با اصول بهداشت مواد غذایی
- آشنایی با میکروارگانیسم های مهمی که موجب فساد و تغییرات شیمیایی مواد غذایی می شوند.
- آشنایی بامسمومیتهای غذایی
- روشهای تشخیص مواد غذایی فاسد و مشکوک به فساد
- آشنایی با تقلب های غذایی
- آشنایی با مقررات و ارزیابی وعملیات بازرسی مواد غذایی
- آشنایی با بازرسی اماکن تهیه و توزیع مواد غذایی

شرح درس:

دراین درس دانشجویان با اصول، مفاهیم و اهمیت بهداشت مواد غذایی وچگونگی نگهداری سالم آنها آشنا شده و علل وعوامل مسمومیتهای غذایی و میکروارگانیسم های بوجودآورنده آنها، مقررات و ارزیابی و عملیات بازرسی مواد غذائی در اماکن تهیه و توزیع را فرا خواهند گرفت.

سرفصل درس : (۳٤ ساعت)

- کلیات، اصول ، مفاهیم و تعریف بهداشت مواد غذایی
- اصول نگهداری سالم و بهداشتی مواد غذایی
- روشهای سنتی نگاهداری مواد غذایی
- مواد افزودنی و قوانین مربوط به آن (خطرها در برابر فواید)
- میکروارگانیسم هائی که در بهداشت مواد غذایی اهمیت دارند.
- مسمومیت های مواد مختلف غذایی (انواع مسمومیتها مانند بوتولیسم و ..)
- تقلب های غذایی
- چگونگی نمونه برداری از مواد غذایی مشکوک به فساد و تقلب

- بهداشت شیر :

- بیماریهای منتقله بوسیله شیر (بیماری سل – تب مالت – سیاه زخم و سالمونلوز) ، پاستوریزاسیون و استریلیزاسیون شیر و فرآورده های شیری (کره – خامه ، پنیر و ...)

- بهداشت گوشت :
  - بیماریهای منتقله توسط گوشت (آلودگی به کرمهای پهن – عفونتهای میکربی – سیاه زخم – سل – مسمومیت غذایی)
- چگونگی تشخیص گوشت ناسالم :
  - بازرسی گوشت (معاینه دامها قبل و بعد از کشتار – کشتارگاه بهداشتی)
- بهداشت اماکن غذاخوری (شاخص ها وچک لیستهای مصوب و چگونگی ارزیابی آن)
- بهداشت کارگرانی که با مواد غذایی سروکار دارند (قوانین و مقررات مربوطه)
- سازمانهای مسئول و مجاز در مراقبت و نظارت بر بهداشت مواد غذایی

منابع :

۱- تغذیه و بهداشت مواد غذایی ، آخرین انتشار

۲- بهداشت مواد غذایی ، دکتر داوود فرج زاده، آلان، آخرین انتشار

شیوه ارزشیابی دانشجو :

- آزمون نهائی
- ارزیابی شرکت در بحث های گروهی

اقدامات بهداشتی وکمکهای اولیه در شرایط اضطراری **کد درس : ۴۷**

پیشنیازیا همزمان : ندارد

تعداد واحد : ۲(۱واحد نظری-۱واحدعملی)

نوع واحد : نظری

اهداف :

- ایجاد مهارت در دانشجویان در زمینه اجرایی برنامه های بهداشتی و کمکهای اولیه در شرایط اضطراری
- شناخت عواملی که باعث بروز حوادث می شوند واقدامات ضروری جهت پیشگیری از حوادث و سوانح
- شناخت مدیریت بحران و ویژگیهای آن

شرح درس :

اقدامات بهداشتی و کمک های اولیه در شرایط اضطراری بخصوص در کشور ما در هنگام وقوع سیل، زلزله، آتش سوزی و موارد مشابه از اهمیت بالائی برخوردار است. دراین درس ضمن ایجاد مهارت در دانشجویان در زمینه های اجرائی برنامه های بهداشتی و کمک های اولیه، دانشجویان با عوامل بروز حوادث و چگونگی پیشگیری از آن و بطورکلی با مدیریت بحران و ویژگیهای آن آشنا خواهند شد.

سرفصل درس : (۱۷ ساعت نظری+۳٤ساعت نظری)

- کلیات ، حوادث ، طبقه بندی ، اثرات و سازمانهای مسئول مملکتی و بین المللی
- سازماندهی – هماهنگی – تقسیم وظایف در شرایط اضطراری (مدیریت بحران)
- جمع آوری مجروحین – کمکهای اولیه – چگونگی نقل و انتقال آسیب دیدگان
- اسکان آوراگان
- کنترل بیماریهای واگیر
- مشکلات آب و فاضلاب – طرق تهیه ، ضدعفونی و توزیع آب سالم – روشهای دفع مدفوع – جمع آوری زباله – جمع آوری اجساد (انسان – حیوان ...)
- مبارزه با بندپایان و جوندگان
- مسائل بهداشتی ، روانی و عاطفی اسکان در اردوگاهها
- آموزش بهداشت و جلب مشارکت حادثه دیدگان در سازماندهی و حل مشکلات
- آمادگیهای بهداشتی قبل از وقوع بحران

منابع :

۱- کتاب راهنمای بهسازی محیط در بلایای طبیعی، آخرین انتشار

۲- اقدامات ایمنی مناسب در زمان شیوع بیماریهای واگیر، آخرین انتشار

شیوه ارزشیابی دانشجو :

- آزمون نهائی
- ارزیابی نحوه شرکت در بحث های گروهی

کارآموزی در عرصه **کد درس : ۴۸**

تعداد واحد : ۱۶

نوع واحد : کارآموزی در عرصه

هدف :

- آشنایی با نظام عرضه خدمات بهداشتی درمانی کشور
- آشنایی با وظایف آینده و حرفه ای در سیستم ارائه خدمات

سرفصل : (۸۱۶ ساعت)

- نظارت بر چگونگی بکارگیری، اصول و مبانی مراقبتهای اولیه بهداشتی به عنوان مناسب ترین استراتژی رسیدن به هدف بهداشت برای همه
- بررسی چگونگی روابط ستوه مختلف ارائه دهنده خدمات بهداشتی درمانی و روابط این واحدها با یکدیگر
- بررسی محیط زندگی مردم و وضعیت بهداشتی آنها و یافتن رابطه اپیدمیولوژیک میان بهداشت محیط و بیماریهای شایع در محل
- فراهم کردن زمینه برای بررسی تحلیل وضعیت موجود Situational Analysis از نظر اپیدمیولوژی ، دموگرافیک و تحلیل آماری آن
- بررسی زیج حیاتی و آمارهای ارائه شده مراکز بهداشتی درمانی شهری و روستایی وخانه های بهداشت برای یافتن عدم هم خوانیهای احتمالی
- نظارت ، ارزشیابی و بررسی برنامه های آموزشی ارائه شده توسط کاردانها و بهورزهای منطقه تحت پوشش و تهیه پس خوراند برای مسئولین
- نظارت بر چگونگی دفع زباله، فاضلاب ، حمام و ارائه راهکارهایی عمل برای ارتقاء وضعیت
- ارزشیابی وضعیت موجود بیماریهای مشترک انسان و دام و تحلیل آماری اپیدمیولوژیک اطلاعات موجود جهت ارائه راهکارهای مناسب
- بررسی چک لیست های نظارت و ارزشیابی فعالیتهای کاردانها و بهورزهای فعال در منطقه و به روزکردن آنها براساس شرح وظایف هریک از آنها
- ارزشیابی نتایج آموزشهای ارائه شده به زنان باردار و آموزشهای بهداشت باروری و مراقبتهای بهداشتی کودکان زیر ۵ سال و کودکان در سنین مدرسه با ارائه پس خوراند جهت ارتقاء سطح آموزش ها
- برنامه ریزی و مشارکت و نظارت در انجام بررسی های اپیدمیولوژیک جهت تعیین میزانهای بروز و شیوع بیماریها و تعیین ریسک فاکتورهای احتمالی
- فراگیری چگونگی برنامه نویسی برای بهداشت باروری و تنظیم خانواده و انجام مشاوره
- بررسی چگونگی وضعیت بیماریابی در منطقه درباره بیماریهای واگیر وغیرواگیر و ارائه پس خوراند
- آشنایی و بررسی های ضروری درباره اجزاء ادغام شده در خدمات بهداشت اولیه (P.H.C) از قبیل بهداشت روانی، بهداشت دهان و دندان ، کنترل فشار خون و برنامه های مربوط به تالاسمی

منابع:

بانظر استاد مربوطه

شیوه ارزشیابی دانشجو :

مشارکت فعال در فیلد .. ۴۰٪ نمره‌ی کل

گزارش کتبی کارآموزی، ۳۰٪ نمره‌ی کل

گزارش شفاهی کارآموزی ۳۰٪ نمره‌ی کل

فصل چهارم
ارزشیابی برنامه آموزشی دوره
کارشناسی پیوسته رشته بهداشت عمومی

ارزشیابی برنامه :

۱- اهداف ارزشیابی برنامه :

- تعیین میزان رضایت مسئولین مستقیم دانش آموختگان از دانش و عملکرد آنها در زمینه وظایف حرفه ای
- تعیین میزان انطباق آموخته های نظری و عملی دانش آموختگان با نیازهای جامعه
- تعیین میزان انطباق آموخته های نظری وعملی دانش آموختگان با نیازهای جامعه از دیدگاه دانش آموخته

۲- نحوه انجام ارزشیابی برنامه :

ارزشیابی به صورت ارزشیابی تکوینی و تراکمی خواهد بود .

ارزشیابی تکوینی در طول دوره برای (Curriculum Development) در اجزای مختلف صورت می گیرد. ارزشیابی تراکمی (Summative evaluation) براساس اهداف، وظایف و مسئولیت های مقرر انجام می شود .

۳- مراحل اجرائی ارزشیابی برنامه :

- تعیین اهداف ارزشیابی
- تعیین و شناسایی جمعیت هدف
- تعیین و تعریف متغیرهائی که دستیابی به اهداف ارزشیابی را ممکن خواهد ساخت
- تدوین پرسشنامه های ارزشیابی براساس متغیرهای مورد نظر جهت نیل به اهداف
- بررسی Reliability و Validity پرسشنامه ها
- آموزش و توجیه عوامل اجرائی و پرسشگرهای ارزشیابی
- انتخاب نمونه از جمعیت هدف براساس مشاوره های آماری در صورت ضرورت
- گردآوری ، تجزیه و تحلیل و نتیجه گیری و تهیه پس خوراند

۴- تواتر ارزشیابی :

- ارزشیابی تکوینی در طول دوره و ارزشیابی تراکمی هر ۵ سال یکبار انجام خواهد شد.

۵- شاخصها و معیارهای پیشنهادی برای ارزشیابی برنامه :

- دستیابی به رضایت ۸۰٪ مسئولین از نوع و کیفیت انجام وظایف دانش آموختگان براساس نظرسنجی از مسئولین
- انطباق ۷۰٪ آموخته ها با نیازهای عملی دانش آموختگان در جامعه براساس نظرسنجی از مردم و مسئولین
- ۸۰٪ دانش آموختگان از رشته خود راضی بوده و احساس موثر بودن در جامعه نمایند براساس نظرسنجی از دانش آموخته